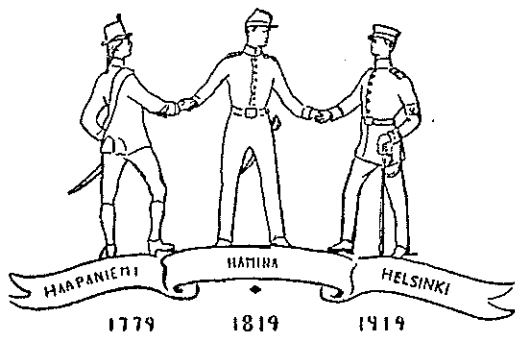

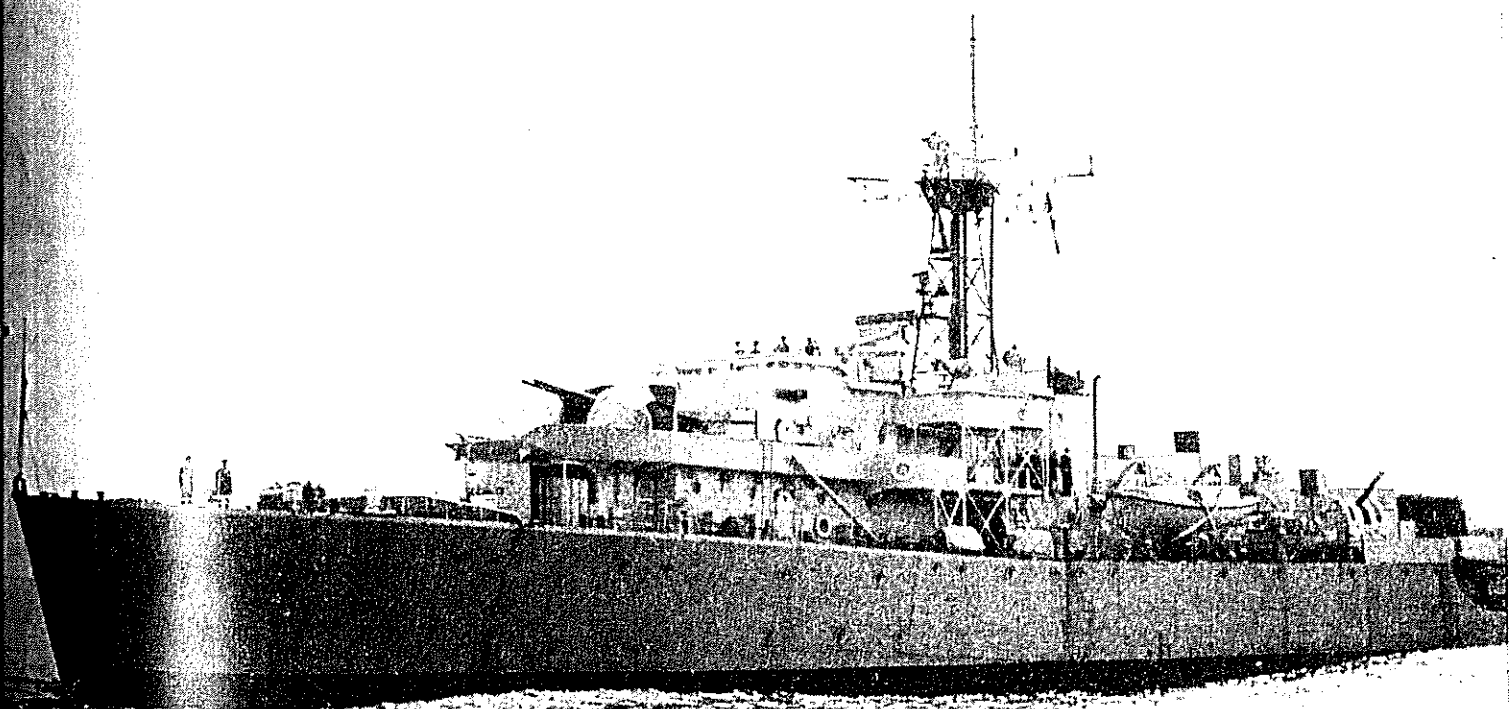
КВЕРНУТА

№ 2/1962

№ 5-7

Vyötti miekan vyötärölle Lupeellensa kylkiraudan

8 7

Kadettikunnan toimintasuunnitelma 1962

Toimintavuonna 1962 Kadettikunta tulee jatkamaan toimenpiteitä edellisen vuosikokouksen vahvistamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan päämääränä on edelleen, sääntöjen määrittämässä hengessä, upseerikunnan sisäisen yhteyden lujittaminen ja sen yhteiskunnallisen valveutuneisuuden lisääminen.

Tämän saavuttamiseksi pyritään

- järjestämään toimintavuoden aikana Kadettikunnan toimihenkilöille sekä erikseen nimettäville jäsenille opinto- ja järjestöneuvontapäivät,
- jatkamaan toimenpiteitä upseerien aatteellisen käsikirjan laatimiseksi,
- kehittämään edelleen Kylkirauta-lehteä,
- tehostamaan toimenpiteitä, jolta jokainen Kadettikunnan jäsen tulisi osalliseksi Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön tuesta,
- järjestämään kadetti-piireissä varuskunnittain esitelmätilaisuuksia maamme puoleettomuutta ja yhteiskuntamme rakennetta käsittelevistä kysymyksistä sekä
- perehdyttämään nuorempaa upseeristoa käytännölliseen järjestötoimintaan.

IN MEMORIAM

Kapteeni
Reino Armas Pietarinen

* 18. 6. 1920
† 11. 12. 1961
Kadetti n:o 329 me
14. me kurssi

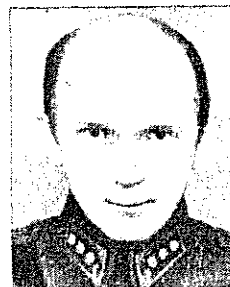
Everstiluutnantti
Arvo Edvard Kärkkäinen

* 26. 8. 1900
† 13. 12. 1961
Kadetti n:o 109
2. kurssi

Majuri
Herman Petter Ravia

* 17. 10. 1898
† 13. 1. 1962
Kadetti n:o 302
5. kurssi

Kapteeni
Leo Sakari Alapukki

* 20. 3. 1920
† 10. 2. 1962
Kadetti n:o 2363
26. kurssi

Everstiluutnantti
Timo Johannes Puustinen

* 19. 6. 1909
† 13. 2. 1962
Kadetti n:o 1077
16. kurssi

Majuri
Waldemar Paischeff

* 7. 8. 1893
† 18. 2. 1962
Kadetti n:o 2
1. kurssi

Majuri
Uuno Johannes Kekkonen

* 30. 9. 1910
† 1. 4. 1962
Kadetti n:o 854
14. kurssi

Kenraalimajuri
Yrjö Johannes Hanste

* 15. 11. 1897
† 16. 4. 1962
Kadetti n:o 51
1. kurssi

Filmaisteri

Artturi Tienari

Katsaus teollisuuden sosiaali- toimintaan

Suomalaisessa yhteiskunnassamme on tunnetusti sosiaalitoiminta varsin laajamittaista. Yksityisillä aloilla ovat erityisesti suurteollisuuslaitokset olleet edelläkävijöitä, joista näkyvimpinä todisteina ovat näiden ympärillä kohoavat siistit omakotialueet ja yleensä tyytyväinen työntekijäkunta. Sosiaalitoiminnasta koituu monien alojen henkilökunnalle myös huomattava palkanlisä, jota ei voi olla huomioon ottamatta ansiotasoa arvosteltaessa. Kylkirauta on pyytänyt Tampellan sosiaalipäällikköä maisteri A. Tienaria selvittämään lukijakunnallemme teollisuuden sosiaalitoimintaa, josta saamme oheisessa kirjoituksessa selvän yleiskuvan. Valtion virkamieskunnallakin on eräitä huomattavia sosiaalisia etuisuuksia, mutta yleisesti voidaan tämänkin kirjoituksen perusteella todeta, että paljon voitaisiin vielä tehdä puolustuslaitoksen henkilökunnan sosiaalisten etujen parantamiseksi. Tätä kysymystä on tarkoitettu käsitellä seuraavassa numerossa

Teollisuuslaitoksen henkilöstöpolitiikan eräänä oleellisimpana osana pidetään sen piirissä suoritettavaa sosiaalitoimintaa, joka eräiltä tärkeimmiltä osiltaan on melkein yhtä vanhaa kuin ovat itse tuotantolaitoksetkin. Varsinkin maaseuduille rakennetuissa teollisuuslaitoksissa, joiden määrä on melkoinen puunjalostusvoittoisessa tuotantoelämässämme sekä vesistörikkaassa maassamme, on ollut pakko huolehtia alusta lähtien henkilökunnan asunto- ym. välttämättömistä tarpeista. Tosin samanlaisia piirteitä on havaittavissa myös kaupunkiteollisuudessa. Niinpä 100 vuotta äskettäin täyttäneellä Tampellalla on lähes yhtä vanha sairaskassa ja työläisasuntoja, jotka on rakennettu 1880-luvulla.

Teollisuuslaitosten sosiaalitoimintaan sisältyy osittain lakisäätteisiä, osittain täysin vapaaehtoisia toimintamuotoja. Yritysten lakisäätäinen sosiaalitoiminta aiheutuu siitä, että valtiovalta on yleisluontoista sosiaalipolitiikkaa harjoittaessaan lainsäädännöksin asettanut joukon teollisuuslaitoksen omaan henkilöstöön kohdistuvia sosiaalisia tehtäviä juuri työnantajan suoritettavaksi ja kustannettaviksi. Tällaisia ovat ennen kaikkea 1) lain määräämän eläketurvan järjestäminen, 2) työnantajan osuus kansaneläke- ja lapsilisämaksuista, 3) tapaturmavakuutus ja työturvallisuudesta huolehtiminen, 4) vuosilomapalkat ja korvaukset sekä 5) työsopimuslain mukainen sairausajan palkan maksaminen, mikä lähitulevaisuudessa korvattaneen yleisellä sairaskassavakuutuksella. Sosiaalisen lainsäädännön kehittyessä tulee lakisäätelisten sosiaalikulujen piiri jatkuvasti lisääntymään.

Kun on kysymyksessä tuotantoelämän tärkein tekijä, ihminen, jää lakisäätetyn sosiaalitoimintapiirin ulkopuolelle lukuisa joukko työmuotoja, jotka on hoidettava vapaaehtoisista tieteistä. Mutta tällöin on muistettava, että kysymys ei ole vähimmäismäärään vaan työntekijän omatoimisuuden tukemisesta hänen ponnistellessaan elinehtojensa parantamiseen tai itsensä henkiseen tai fyysilliseen kehittämiseen.

Kun nyt lähdemme lähemmin tarkastelemaan teollisuuden sosiaalitoiminnan eri muotoja, niin lähtekäämme liikkeelle työpaikoilla tapahtuvasta sosiaalihuollosta. Jo laki määrää, mitkä vaatimukset työhuoneen tulee täyttää valaistuksen, ilmastoinnin ym. suhteen, ennen kuin ihmisen sallitaan siellä jatkuvasti työskennellä. Kun nykyisin suunnitellaan uusia tehdasrakennuksia, tulee niissä ottaa huomioon riittävät tilat ruokailu-, pesu- ja pukuhuoneita sekä käymälöitä varten.

Pyrkimyksenä on käytettävissä olevin keinoin saada aikaan mahdollisimman paljon viihtyisyyttä työpaikoille. Tätä silmällä pitäen jatkuvasti työskennellään esim. näiden parantamiseksi työhuoneista

ihmanvaihtoa tehostamalla sekä mahdollisen koneiden aiheuttaman melun vähentämiseksi jne. Värien sopivalla käytöllä, erilaisilla istutuksilla, musiikilla jne pyritään niinkään viihtyisyyden lisäämiseen tehdassaleissa.

Erityisen vakavaa huomiota on työpaikoilla kiinnitetty työturvallisuuden tehostamistoimenpiteisiin. Monissa teollisuuslaitoksissa on työturvallisuustarkastaja tai -insinööri sekä hänen tukeaan turvallisuustoimikunta, johon kuuluu osaston insinööriin ja työnjohtajan lisäksi työntekijäin edustajat. Jokainen vähänkään vaikeampi tapaturma tutkitaan tarkoin toimikunnan toimesta ja tehdään esitys mahdollisten tapaturman aiheuttaneiden syiden poistamiseksi. Erityisen kurssi- ja valistustoiminnan avulla pyritään niinkään lisäämään työturvallisuutta, mikä on sekä työntekijän että työnantajan edun mukaista. Näinollen kaikki edellytykset ovat olemassa tällä sosiaalisen työn saralla saada aikaan kaikkien osapuolten menestyksellinen yhteistoiminta.

Jokaisella tehdasosastolla tulee olla ensiapukaappi ja riittävästi koulutettu ensiavunantaja. Tehtaan terveysisären toimesta säännöllisin väliajoin tapahtuvien tarkastuksien valvotaan kaappien kuntoa. Järjestämällä riittävän usein ensiapukursseja pyritään ensiapuhenkilöstö pitämään tärkeän tehtävänsä tasalla. Antamalla näille ensiavunantajille tarpeellinen lisäkoulutus on heidät voitu sijoittaa myös tehdassuojelusta sodan aikana huolehtivaan vss-organisaatioon. Samalla tavalla tehdaspalokunnat, jotka rauhan aikana huolehtivat kukin omien tehtäntensä palosuojelusta, liitetään useissa tapauksissa niinkään, erikoiskoulutuksen saatuaan, sodan aikana toimivaan vss-henkilöstöön.

Työpaikoilla tapahtuvaan sosiaalitoimintaan voitaneen lukea erilainen muukin koulutustoiminta, joka kohdistuu kaikkiin tehtaan suoritusportaisiin. Niinpä insinööri- ja työnjohtajakunnalle järjestetään jatkuvasti paitsi teknillistä laatua olevaa koulutustoimintaa myös ns johtajataidollisia kursseja läheisessä yhteistoiminnassa Teollisuuden työnjohto-opiston kanssa. Myös on monissa teollisuuslaitoksissa pantu alkuun työhön oton yhteydessä tapahtuva testustoiminta sopivan tehtävän löytämiseksi työhön pyrkijöille. Varsinkin tekstiili-teollisuudessa on kehitetty erittäin pitkälle uusien työntekijöiden opastustoiminta erikoiskoulutuksen saaneiden työnopastajien avulla. Näin vasta-alkavan työn oppiminen on saatu opetusoppilisten metodien avulla entistä paljon nopeammaksi ja ammattitaidon kehittyminen huomattavasti varmemmalle pohjalle.

Luokaamme sitten lyhyt silmäys tehtaan porttien ulkopuolella tapahtuvaan erilaiseen sosiaalitoimintaan, mitä useimmat teollisuusyritykset eri

tavoin tukevat. Henkilökunnan yksityistä talouden hoitoa helpottaa ja samalla järkeistää USA:sta ensimmäisen maailmansodan aikoihin maahamme tuotu huoltokonttoritoiminta, jonka kansantaloudellinen merkitys on myös huomattava. Palkasta erotetaan riittävä summa viikottain tai kuukausittain määrättyjen maksujen kuten vuokrien, sähkölaskujen, pankinlainojen lyhennysten ja korkojen ym hoitamiseen. Tällä tavoin maksut tulevat hoidetuksi ajallaan ja rasitus jaetuksi tasaisesti läpi vuoden. Myös monet huoltokonttorit harrastavat lainaustoimintaa, joka kohdistuu etupäässä omakotitalojen rakentamiseen ja asunto-osakkeiden ostamiseen. Niinpä Tampella on tällä tavoin myöntänyt n 50—60 mmk vuodessa asunto-toiminnan kehittämiseen. Näin on sotien jälkeen tampellalaisten toimesta rakennettu täällä Tampereella n 850 omakotitaloa ja 4 suurta kerrostaloa n 400:ine asuntoineen sosiaaliosaston toimiessa aloitteentekijänä ja hankkeiden toteuttamisen tukijana.

Tähän lähinnä taloudellista laatua olevaan sosiaalitoimintaan kuuluu olennaisesti ns sairauskassatoiminta, joka useimmiten perustuu työntekijän ja työnantajan keskinäiseen yhteistoimintaan. Molemmat osapuolet näet osallistuvat useimmiten yhtä suurin panoksin taloudellisen vastuun kantamiseen. Tämän lisäksi työnantajat ylläpitävät tehtaan poliklinikkaa omine hoitajineen ja lääkäreineen sekä tarpeellisine välineistöineen. Suomessa tiettävästi kuuluu yli 200.000 työntekijää näihin avustuskassoihin. Tämän lisäksi on esim Tampellassa toiminnassa keskinäinen avustusjärjestö, Tampellan Huolto ry, joka ryhtyy huolehtimaan pitkäaikaisen sairauden kohteeksi joutuneesta perheestä varsinkin sen jälkeen, kun sairasraha on loppunut. Niinpä tämä avustusjärjestö käytti viime vuonna mainittuun tarkoitukseen yli 4 miljoonaa markkaa. Tähän toimintaan liittyy hyvin läheisesti ns kotisisartoiminta, jonka suuriarvoinen merkitys on todettu niissä perheissä erittäin suureksi, missä äiti on sairastunut ja alaikäiset lapset voivat joutua, isän ollessa työssä, vaille välttämätöntä hoitoa.

Myös tehdasyritys itsekkin on rakentanut asuintaloja toimihenkilöitään ja työntekijöitään varten. Tällä tavoin se on pyrkinyt turvaamaan välttämättömän ammattihenkilöstön saannin tehtäisiinsä. Useimmissa tapauksissa näistä huoneistoista peritään käypä vuokra, sillä ns luontaiseduista on pyritty pääsemään eroon. Tampellassa asuu n 25 % työntekijöistä ja toimihenkilöistä yhtiön omistamissa asuintaloissa.

Näillä tehdasyhtiöiden asuntoalueilla saattaa näin ollen asua perheenjäsenet mukaanluettuina useita tuhansia ihmisiä. Siksi yritysten johto on pitänyt asiallisena tukea taloudellisesti myös vapaa-aikojen harrastustoimintaa, mikä näillä

alueilla esim settlementtien toimesta on saatu käyntiin etupäässä nuorison henkiseksi ja fyysilliseksi kehittämiseksi. Näin ottaa esim Tampella-asunto-alueella, missä on 6 kerhohuonetta ja ajanmukaiset askarteluhuoneet, yli 700 henkeä osaa Saukolan settlement-keskuksen toimintaan. Erityisen suuressa suosiossa siellä näytävät olevan lennokki-, moottori- ja retkeilykerho.

Tämän lisäksi tehdasyhtiö tukee eri tavoin mm ohjaajia palkkaamalla ja kerhohuoneita järjestämällä henkilökunnan vapaa-ajan harrastuksia, kuten musiikkiharrastuksia, kielten ym opiskelua, taide-, shakki-, bridge- ym toimintaan. Erityisen laajaa on erilainen liikuntatoiminta pitempiä aikoja kestävine retkeilykilpailuineen, joihin useat sadat työntekijät ja toimihenkilöt vuosittain ottavat osaa. Tehdasyhtiöt ovat katsoneet myös välttämättömäksi rakentaa sisäurheilutiloja henkilökuntaansa varten. Niinpä Tampella rakensi v 1956, jolloin se täytti 100 vuotta, upean urheilutalon, missä on tilat käsi-, kori-, verkko- ja lentopallon harrastusta varten sekä keilaradat, sisäämpumarata ja voimailuhuone tarpeellisine pesu- ja pukuhuoneineen. Tässä urheilutalossa käy keskimäärin joka päivä sen aukioloaikoina 92 henkeä. Monissa tehtaissa toimii innokkaasti upseeri- ja aliupseeriosasto pätevine koulutus- ja virkistysohjelmineen, moottorikerhot liikennekulttuurin kohottamiseksi ja moottorimiesten taloudellisten etujen valvomiseksi, metsästys- ja kalastuskerhoja

omine metsästysmaineen ja kalavesineen jne. Edelleen monilla teollisuuslaitoksilla on omat lomakylät viikonloppujen ja loma-aikojen viettoa varten. Useimmissa suuremmissa teollisuuslaitoksissa on oma sosiaalipäällikkö tai -johtaja, joka johtaa ja valvoo tätä monipuolista sosiaalista toimintaa, pyrkii rakentamaan tällä alalla laajaa yhteistoimintaa yrityksen palveluksessa olevan henkilökunnan keskuudessa samoin kuin yrityksen ulkopuolellakin sekä koettaa saada tavalla tai toisella ainakin kaikki osastoinsinöörit ja työnjohtajat aktiivisesti mukaan tähän toimintaan. Kustannukset tästä sosiaalitoiminnasta nousevat noin 10—20 %:iin maksetuista palkoista riippuen lähinnä siitä, onko kysymyksessä kaupunki- tai maaseututeollisuuslaitos, sillä maaseudulla monet sellaiset tehtävät, jotka kaupungeissa kuuluvat kunnalle, joutuvat tehdasyhtiöt usein hoitamaan. Lakisääteiset sosiaalimenot puolestaan tekevät n 50—70 % kaikista sosiaalikuluisista.

Niinkuin edellä esiintuoduista välähdyksistä toivottavasti on käynyt selville, pidetään teollisuuden palveluksessa olevista ihmisistä monella tavoin "hyvää huolta". Tosin tämä huolenpito on tietoisesti pyritty ohjaamaan sellaisille urille, että se perustuu työntekijäin ja toimihenkilöiden omatoimisuuden ja -vastuullisuuden varaan, sillä vain tätä tietä voidaan päästä kestäviin tuloksiin tervettä yrittäjähenkeä millään tavoin kahlitsematta tai madaltamatta.

Pakkaus vakaa — tuotteen takaa

TAMPELLA

INKEROINEN

Uusi puolustusministeri

Arvo Veikko Pentti 26. kurssi, 13. 4. 62

Uudet kenraalit

Veikko Evert Karhunen 16. kurssi, 15. 3. 62

Veikko William Koppinen 14. kurssi, 15. 3. 62

Kadettikunta

Kun Kadettikunta perustettiin vuonna 1921, oli luonnollisena vaikuttimena halu säilyttää kadetti-aikaiset toveruussuhteet ja yhteenkuuluvuus. Toisena tärkeänä syynä oli pyrkimys luoda toveripiiri, johon kaikki Kadettikoulusta myöhemmin valmistuvat upseerit voisivat liittyä. Täten vanhemmat kadetit ottaisivat nuoremmat ikään kuin "siipiensä suojaan", kuten monasti on tapahtunutkin.

Itsenäisen Suomen armeijassa alkuaikoina vallinneista eri upseeriryhmien keskeisistä epäluuloista ym seikoista johtuen sai Kadettikunnan toiminta aluksi eräänlaisen itsesäilytysvaiston saneleman taisteluluonteon. Valitettavasti jotkut näkevät vieläkin Kadettikunnan toiminnassa tällaisia olemattomia piirteitä, jotka jo aikoja sitten tarpeettomina ja upseeriston yhteenkuuluvuutta hajottavina on hylätty. Nykyinen Kadettikunta muodostaa todella veljespiirin, johon kuuluvat samanlaisen, jo Haapaniemestä peräisin olevien kadettiperinteiden mukaisen kasvatuksen saaneet Kadettikoulun käyneet upseerit.

Kadettikuntaa ei ole perustettu taloudelliseksi järjestöksi eikä myöskään ryhmäetujen ajajaksi. Se on luotu ennen kaikkea lujittamaan maanpuolustushenkeä koko kansan keskuudessa sekä ylläpitämään ja kehittämään jäsentensä ja koko upseeriston keskuudessa niitä sotilashyveitä, joita jokainen upseeri tarvitsee kutsumustyötään tunnollisesti hoitaessaan. Kun nykyisenä materialistisena aikana ei ole mahdollista eikä järkevääkään tehdä jyrkkää eroa aatteellisen ja käytännöllisen toiminnan välillä, on Kadettikuntakin joutunut tekemään monia upseerien taloudellisen aseman kohentamista koskevia aloitteita ja tekee niitä edelleenkin. Asioiden edistymiselle on luonnollisesti vain eduksi, jos aloitteita tulee useammalta eri taholta. On vain annettava asia hoidettavaksi sille elimelle, jolle se kuuluu.

Kadettikunnan toimintaan liittyy myös sen säätiöiden toiminta.

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö avustaa Kadettikunnan kuolleen jäsenen lähimpiä omaisia raha-avustuksella välittömästi kuoleman jälkeen. Säätiö avustaa myös taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita maan vakinaisen väen upseerikoulujen kadettiosaston käyneitä upseereita sekä näiden omaisia. Tällaiseen sosiaaliseen huolto-toimintaan on säätiö viime vuosien aikana antanut rahaa keskimäärin 600.000—700.000 markkaa vuosittain, mutta avustamisen tarve kasvaa jatkuvasti.

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö puolestaan kehittää maan vakinaisen väen upseerikoulujen kadettiosaston käyneiden upseerien keskuudessa harrastusta sotatieteisiin ja sotilasurheiluun sekä erityisissä tapauksissa avustaa puut-

teenalaisia upseereita ja heidän omaisiaan. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö vuosittain palkitsee kadettiosaston käyneiden upseerien parhaat arvosteltaviksi esitetyt sotatieteelliset työt ja kirjoitukset sekä heidän parhaat urheilusuorituksensa. Perustellusta anomuksesta säätiö myöntää myös apurahoja sotatieteellisten tutkimusten suorittamista tai niiden tulosten julkaisemista varten taikka osallistumiseksi maata edustaviin urheilukilpailuihin tai valmentautumiseksi niihin. Tänä vuonna jakoi säätiö stipendeinä yhteensä mk 600.000:— ja apurahoina mk 190.000:—.

Edellä esitetyt selvennykset on Kadettikunnan hallitus halunnut tuoda esille nimenomaan tällä hetkellä, jolloin käsitteissä tuntuu olevan sekaannusta, vaikka useimmille Kadettikunnan jäsenille nämä asiat ovatkin entuudestaan tuttuja.

Seuraavassa tarkastellaan niitä työmuotoja, joita kadettipiireissä voidaan toteuttaa:

— Maanpuolustushenkeä koetetaan elvyttää ja lujittaa kaikin käytettävissä olevin keinoin. Sanoin, kirjoituksin, elokuvaesityksin jne voi tätä toimintaa harjoittaa kadettipiiri piirinä ja jokainen sen yksityinen jäsen omasta puolestaan.

— Upseeriston jälkikasvun edistämiseksi työkennellään nuorison isänmaallisen ajattelutavan ja maanpuolustushengen kohottamiseksi järjestämällä mm upseerinuraa esitteleviä tilaisuuksia ja tutustumiskäyntejä nuorisolle.

— Vuosijuhlat järjestetään arvokkaiksi tilaisuuksiksi. Kunniavieraiden lisäksi kutsutaan näihin tilaisuuksiin vieraksi edustajat kaikista muista upseeriryhmistä. Vuosijuhlapäivänä suoritetaan kunniakäynti sankarihautoilla.

— Järjestetään vuosittain ainakin yksi yhteinen juhlatilaisuus, esim itsenäisyyspäivänä, ja siihen osallistuvat kaikki paikkakunnan niin vakinaisessa palveluksessa olevat kuin evp-upseerit rouvineen. Täten edistetään yhteenkuuluvuutta ja samalla järjestetään niillekin upseereille, jotka palvelevat sellaisissa esikunnissa ja laitoksissa, joissa vuosijuhlaa ei vietetä, tai jotka eivät ole kadettiupseereita, yksi arvokas juhla vuodessa illallistanssiaisineen.

Yhteisiä juhlatilaisuuksia voidaan järjestää useampiakin, kunhan vain noudatetaan periaatetta: mieluummin vähän, mutta hyviä.

— Järjestetään esitelmätilaisuuksia ja elokuvaesityksiä yhdessä muiden isänmaallisten järjestöjen kanssa. Asetetaan esitelmäesityksiä käytettäväksi muiden upseeriryhmien järjestämiin tilaisuuksiin.

— Järjestetään retkeilyjä mielenkiintoisiin paikkoihin tai muussa tarkoituksessa. Esimerkiksi laskiaisretket illanviettoineen saattavat olla erittäin virkistäviä tilaisuuksia. Mahdollisimman paljon

Helmikuun 20. päivänä 1962 kuoli Kadettikoulun

pitkäaikainen johtaja

yleisesikuntaeversti

Info Erkki Salmio

Hän oli syntynyt 28. 11. 1894. Opiskeltuaan Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa vv 1914—16 liittyi hän 3. 3. 1916 27. Jääkäripataljoonan. Hän palasi jääkärien pääjoukon mukana kotimaahan ja osallistui vapaussotaan Karjalan ratsujääkäriyrykmentin joukkueenjohtajana.

Eversti Salmio määrättiin Kadettikoulun johtajaksi 14. 1. 36, josta tehtävästä hän siirtyi 7. 8. 45 Kymen Sotilasläänin komentajaksi. Talvisodan ja jatkosodan aikana hän palveli päämajassa sekä hyökkäysvaiheen aikana JR 37 komentajana.

Kadettikurssit XIX—XXVII tekevät kunniaa koulunsa pidetyn johtajan muistolle, johon koko kadettikunta yhtyy.

paikkakunnan upseereita rouvineen on saatava mukaan.

— Järjestetään herrasmieskilpailuja muiden upseeriryhmien kanssa. Rouvatkin voi joskus ottaa mukaan lenkille.

— Evp-kadettiupseerit on saatava nykyistä innokkaammin mukaan kadettiipiirin rientoihin.

— Nuorempi upseeripolvi otetaan kiinteästi mukaan kaikkeen yhteiseen toimintaan.

— Järjestetään "epävirallinen" naistoiminta. Naiset voivat osallistua piirin toimintaan monella eri tavalla. Erittäin suositeltavana toimintamuotona voivat naiset sisällyttää kadettiipiirin puitteissa tapahtuvan huoltotoiminnan harrastuspiiriinsä ottamalla sydämenasiakseen kuolemantapauksen tai sairauden takia ym syistä vaikeuksiin joutuneiden (evp) upseeriperheiden auttamisen. Tämä toiminta ei luonnollisestikaan vapauta Kadettikuntaa omista vastaavista velvoitteistaan.

— Järjestetään nuorisotoimintaa kaikille upseeriperheiden lapsille. Sopivia toimintamuotoja ovat mm urheilukilpailut, auto-, mopedi-, lennokkimaskartelukurssit jne. Ampumakilpailut pienoiskiväärillä saavat varmaan jakamattoman suosion osakseen.

— Lapsille järjestetään joulujuhlia ja vastaavia tilaisuuksia.

Edellä on lueteltu ajatuksia antavassa mielessä sangen monia eri toimintamuotoja, joita piireissä jo osittain harrastetaankin. Ei ole mahdollista eikä tarpeellistakaan, että joka piirissä toteutettaisiin näin laaja ohjelma, vaan olosuhteista riippuen valitaan ne toimintamuodot, jotka kullekin piirille soveltuvat. Erittäin tärkeitä on, että kunkin toimintamuodon johtoon saadaan upseeri tai upseerinrouva, joka tekee työtä antaumuksella. Silloin tuntuu kaikki sujuvan itsestään. Jossakin toiminnassa on kadettiipiiri aloitteentekijänä, jossakin taas toimeenpanijana. Yhteisenä pyrkimyksenä kaikessa tulisi olla kaikkien upseeriryhmien mukaan ottaminen. Silloin Kadettikunta toteuttaa upseeriston yhteenkuuluvuuteen tähtääviä toimintaperiaatteitaan ja maan valtavasti suurimpana upseeriryhmänä toimii koko upseerikunnan edun ja viihtyisyyden hyväksi.

Kadettikunnan hallitus

Professori

O Gripenberg

suomalaisen sotilaan pukeutuminen 1600-luvulla

Sotilaspuvun historiassa on 1600-lukua pidettävä monessa suhteessa ratkaisevana käännekohdana. Tuliaseiden teknillinen kehitys tänä aikakautena pakotti tekemään suojarusteet (haarniskat) niin paksuiksi ja raskaiksi, että niiden tarkoituksenmukaisuus kävi varsin kyseenalaiseksi. Tästä seurasi, että niistä nyt vähitellen oli luovuttava ainakin varsinaisina taisteluvälineinä.

Tämä puolestaan toi suojarusteiden alla olleen pehmeän puvun valokeilaan. Sen merkitys samoin kuin sen tarkoituksin tuli aivan toiseksi kuin aikaisemmin. Se antaa nyt sotilaille hänen ulkonaisen leimansa.

Tämä muutos oli osaltaan eräs niistä monista tekijöistä, jotka vuosisadan viimeisillä vuosikymmenillä lopulta veivät sotilaiden pukujen yhtiämisestä ja johtivat täten nk univormun yleiseen käyttöön.

Tällainen kehitys ei kuitenkaan tapahtunut kädenkäänteessä, yhden kuninkaallisen asetuksen seurauksena, vaan uudistus saatiin aikaan vasta pitkän ja monivaiheisen kehityksen tuloksena.

Havainnollisen esimerkin hitaudesta antaa vaihe Juhana III:sta Kustaa II Adolfiin. Edellisen aikana käyty sota Venäjää vastaan oli johtanut siihen, että suojarusteista miltei tyystin luovuttiin. Tämä kehitysvaihe koitui kuitenkin varsin kohtalokkaaksi ja myötävaikutti kieltämättä osaltaan Kirkholman taistelun raskaaseen tappioon. Kustaa II Adolfin ensimmäisiä hallitsijatehtäviä tulikin olemaan suojarusteiden uudelleen palauttaminen, joskin aikaisemmasta jonkin verran poikkeavassa muodossa ja laajuudessa.

Sotilaiden pukeutumisessa tuli täten parin vuosikymmenen aikana tapahtumaan sekä yllättävä että merkillepantava edestakainen heitto. Osasyytyksenä tähän mainittakoon, että 1500-luvun sodat Venäjää vastaan käytiin vaikeakulkuisessa ja ahtaassa maastossa, jossa vihollisen lukumääräinen ylivoima ei voinut tulla täysiin oikeuksiinsa. Kevyt varustus ja nopea liikuntamahdollisuus tulivat näissä oloissa olemaan keinot, joiden avulla omat puutteellisuutemme voitiin ainakin osittain korvata.

Puolan sodassa oli tilanne taas aivan toinen. Vihollisen hyvin harjoitettu ja raskaasti varustettu ratsuväki pyyhkäisi avoimessa maastossa jyrän tapaan edestään kaikki kevyet esteet.

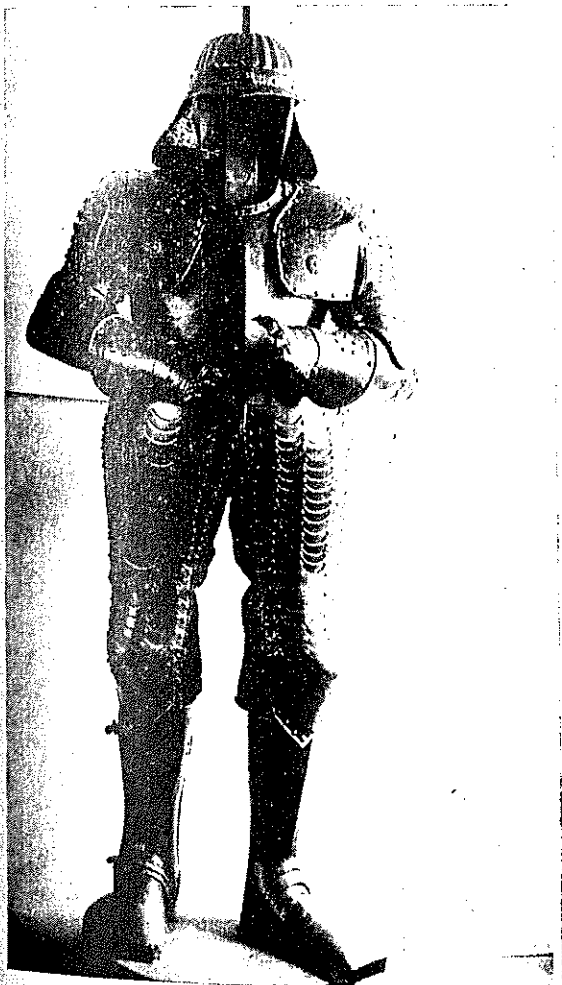
Näin saatu kokemus osoitti selvästi, että sopivin varustelu ei ainoastaan ollut funktio aseistuksesta ja taktiikasta, vaan myös paikallisista olosuhteista. Jos keskitämme huomion etupäässä itse pukeutumiseen, tulemme näkemään, että edellämainittujen tekijöiden lisäksi vaikutti ja vaikuttaa yhäkin kehitykseen myös puhtaat tunneseikat.

Mutta palataksemme Kustaa II Adolfin toimenpiteisiin. On pidettävä mielessä, että Ruotsi-Suomella ei ollut taloudellisia eikä edes teknillisiä mahdollisuuksia suojarusteiden hankkimiseen samassa laajuudessa kuin muissa suuremmissa ja varakkaammassa maissa. Tästä syystä oli

löydettävä taktiikka, joka sopeutuisi meikäläisille edellytyksille. Niin saatiinkin aikaan ratkaisu, jossa varustuksen raskaus porrastettiin.

Mutta ennen kuin menemme tähän on ehkä aiheellista palauttaa mieleen millaisia joukkoja armeijassamme näihin aikoihin käytettiin. Meriväen lisäksi voimme luetella seuraavat, joita tavallaan voisi rinnastaa eri aselajeihin, nimittäin: kyrassieerit, maaratsuväki, rakuunat, pikeneerit ja musketöörit, joista kaksi viimeistä on varsinaista jalkaväkeä. Näiden aseistus ja pukeutuminen ovat varsin kiinteästi toisistaan riippuvaisia, joten myös edellisiä on tässäkin yhteydessä jonkin verran kosketeltava.

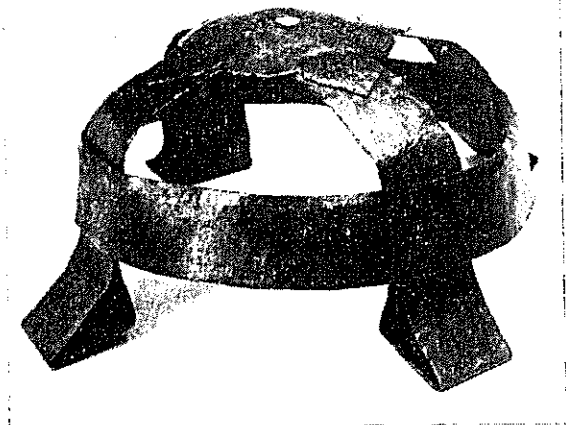
Kyrassieerit olivat aselajeistamme raskaimmin varustettuja, niillä oli nk täydellinen suojavaruste, joka peitti koko vartalon aina päästä polviin, "niin, että ei mikään ruumiinosa jää suojattomaksi", kuten ohjeessa sanotaan. Aseina tuntuu heillä olleen pistoolit ja musketti. Kyrassieerejä oli kuitenkin Suomen joukoissa suhteellisen vähän, tuskinpa muita kuin ne, jotka Åke Tott asetti kuninkaalta saamansa käskyn nojalla.*)

Kuva 1

Samantapaista raskasta varustusta käytti myös korkeampi päällystö ja aateliston asettama suhteellisen vähäinen ratsuväki. Oheinen kuva 1 esittää Turun läänin ratsurykmentin, eversti Carl Bäck'in käyttämän haarniskan kypärineen. Rakenteeltaan poikkeaa tämä suuresti edellisen vuosisadan haarniskoista. Ennen muuta pistää silmiin uuma- ja reisisuojusten yhdistäminen yhdeksi ja joustavaksi, useammasta lamellista kokoonpanuksi osaksi. Säärisuojat ja jalkineet eivät ole alkuperäisiä eikä niitä liene yleensä käytettykään 1600-luvun puolella, ainakaan suomalaisissa joukoissa. Tyypillinen aikansa tuote on edelleen kypärä — tai ehkä oikeampi nimitys olisi lakki — jossa on siirrettävä nenänsuojus.

Maaratsuväki, joka koottiin ja täydennettiin miltei vuosittain tapahtuvilla väenotoilla, muodosti ratsujoukkojemme pääosan. Määräysten mukaan tuli näillä olla**) nk puolivaruste, so rinta- ja selkäpanssari, kaulus, olkasuojat sekä kypärä, mutta näin täydelliseen pukeutumiseen lienee harvoin päästy***). Aseina oli heillä kaksi pistoolia ja miekka.

Kuva 2

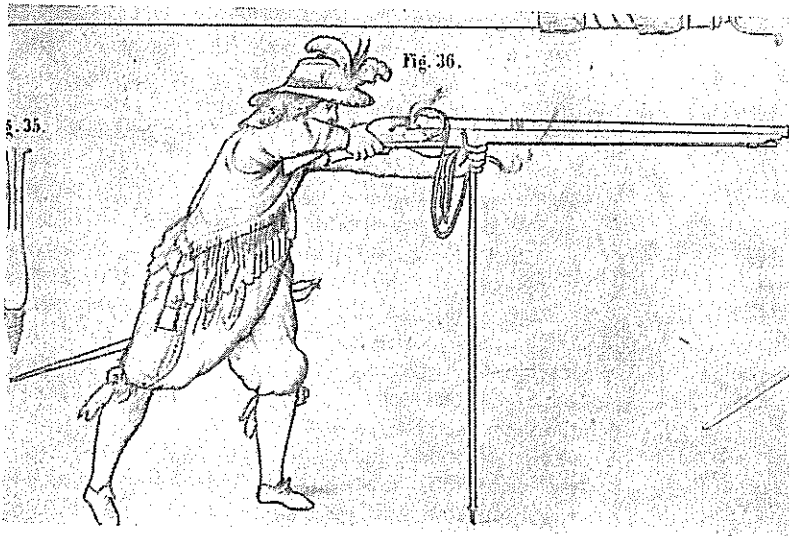
Rakuunat, jotka itse asiassa eivät olleet muuta kuin ratsain liikkuvaa jalkaväkeä, olivat täysin ilman suojavarusteita, eivät edes käyttäneet kypärää, vaan leveäliepeistä huopalakkaa, jonka sisälle, miekaniskun suojaksi oli asetettu rautaristikko (kuva 2). Voidakseen liikkua maastossa jalan ei niillä myöskään ollut kannuksia eikä edes aina saappaitakaan. Aseina käyttivät ne muskettia, lyhyttä miekkaa ja pientä kirvestä.

Pioneerit olivat jalkaväen raskaita osastoja muodostaen noin 1/3 koko aselajista. Ne käyttivät maaratsuväen tapaista varustetta eli nk pikeneerihaarniskaa. Aseina oli heillä noin 6 m pitkä peitsi.

*) Korhonen, Hakkapeliittain historia I, s 47

**) Spaak, Några upplysningar... blanka vapen..., s 25

***) Korhonen, emt. I, s 386

Kuva 3

Musketöörit — 1600-luvulla jalkaväen pääosa — eivät käyttäneet muita suojavarusteita kuin nk rynnäkkökypärää (stormhuva) ja tätäkin ainoastaan taistelussa. Marsseilla oli myös heillä tunnettu leveäliepeinen harmaa huopalakki, jota koristi iso värikäs sulka. Kypärä roikkui tällöin olan yli kannettavassa patruunavyössä olevassa koukussa (kuva 3). Tämä patruunavyö nk bandeleeri oli ehkä juuri se varusteen osa, joka ennen muuta antoi leimansa 1600-luvun sotilaan ulkoasulle. Aseena heillä oli — kuten jo nimikin sanoo — musketti.

Meriväkemme oli sikäli toisessa asemassa kuin maavoimamme, että se liitettiin vielä kiinteämmin kuin viimeksimainitut Ruotsi-Suomen sotavoimiin, vaikka kylläkin itsenäisinä komppanioina. Tällä vuosisadalla niitä yleensä tuntuu olleen neljä komppaniaa eli noin 1200 miestä *). Meriväen puvuista vuosisadan alussa ei tunnu olevan säilynyt mitään kirjallisia tietoja, mutta v 1961 suoritettussa Vasa-laivan nostossa löydetty lakki sekä vuodelta 1644 oleva piirros (kuva 4) antavat kuitenkin jonkunlaisen käsityksen meriväen silloisesta puvusta.

Kun nyt näihin aikoihin sotaa käytiin vieraassa maassa, josta myös ainakin osittain toivottiin saatavan erilaisia apujoukkoja, on ymmärrettävää että värväykseen oli kohdistettava erityistä huomiota. Suojavarusteita ei enää ollut niin paljon, että ne edes olisivat riittäneet paraateihin, joten sotilaan pukukysymys jo tässä mielessä kävi varsin tärkeäksi.

Siitä huolimatta, että tietomme suomalaisen sotilaan pukeutumisesta Kustaa II Adolfin hallitsijakautena ovat varsin niukat, on kuitenkin lukuisia todistuksia siitä, että kuningas jatkuvasti kohdisti huomiota juuri yllämainitun tapaisiin näkökohtiin, niinkuin muutenkin sotilaspuvun parantamiseen.

Jo vuodelta 1916 on säilynyt muistiinpano *), josta ilmenee että Suomen saaristossa oleskelevan Mercurius laivan soutuvene oli miehitetty ”med ätta rödklädda roddare”. Punainen pukuväri oli siis Ruotsi-Suomen armeijassa näihin aikoihin suosittu.

Vuodelta 1620 on taas säilynyt kirje, josta ei ainoastaan ilmene että punainen kangas vieläkin oli muodissa, vaan myös että pukuja koristi keltainen ja sininen nauhoitus. (”... Guull och Blå besätning...”) Kirjeen lähettäjä, Nils Bielcke, valittaa vain, että kangasta ei riitä kaikille komppanioille.

Vuonna 1621 lähetti kuningas itse kirjeen, jossa hän korostaa puvun mainosarvoa ja alleviivaa samalla, että huono puku voi aiheuttaa ivaa ja siten koitua haitaksi koko maalle ”... hela krigshären, honom (sotilaille) och riket till skada...”. Kirjeen hän lopettaa korostamalla, että kankaan laatu on vähemmän tärkeää kuin että puku on istuva ja hyvin ommeltu ”mindre... avseende vid sjelva materien än att kläderna voro skickligen förfärdigade.”

*) Sune Hildebrand, Resor i Ryssland... 1615—1616 s. 147

Kuva 4

*) Stormbom: Båtsmanshället i sydvästra Finland...

Vuonna 1624 on jo päästy niin pitkälle, että kuninkaan omalle rykmentille oli saatu yhtenäisen puku, sininen takki levein keltaisin nauhoituksen. Seuraavana vuonna sai saman rykmentin henkikomppania mustat ja keltaiset puvut*).

Näihin aikoihin ryhtyy kuningas eräisiin toimenpiteisiin, jotka jälleen veivät kehityksen aimo askeleen eteenpäin kohti vakinaista sotilaspukua. Hän antaa näet määräyksen valmistaa "muutamia tuhansia" sotilaspukuja ja tässä mielessä kutsuttaa Tukholmaan kaikki Upplannin räätälit.

Vuonna 1626 hän yhä täsmentää ohjeitaan määrämällä Berent Hoffskreddaren räätälin työhuoneensa esimieheksi ja hänen avukseen 40—50 kisäiliä. Tällä kertaa saamme myös lähemmät tiedot itse puvusta. Kirjelmässä sanotaan näet, että takin on oltava nk unkarilaista jakkumallia, jonka tulee ulottua aina "housujen puoliväliin". Housujen taas tulee polvien alta olla kapeat ja sääret on peitettävä pitkillä sukiilla. Väritään saavat kankaat olla vaihtelevia "allehanda fergeer", mutta kuitenkin niin, että jos pukukangas on esim sinistä, pannaan punaista puvun saumoihin, jos taas pukukangas on punaista käytetään saumoissa jotain muuta sopivaa väriä". Kuitenkin niin, että puvuista tulee kirjavat" att kledierna blifwa Brokotta"**) (kuva 5).

Kuva 5

Vaikkakaan ei ole täyttä varmuutta siitä saatiinko pukutehdas käyntiin tai ei, voimme kuitenkin olettaa, että annetut yksityiskohtaiset määräykset olivat omiaan yhtenäistämään sotilaspuvut siitä riippumatta valmistettiin ne Tukholman Keskuspukimossa tai muualla.

Edelleen tiedämme että ainakin vuonna 1631 saatiin suuria määriä uusia pukuja. Niinpä kerrotaan, että Schwendt'in leirille kootuille prika-

teille saatiin uudet takit, jotka kuosiltaan olivat prikaatittain yhtenäiset ja talvella varustetut nahkavuorilla, joten aikaisemmin käytetyt takit kävivät tarpeettomiksi.

Würzburgin valtauksessa 8. 10. 1631 kertyi jälleen niin suuri kangassaalis, "että tuskin yksikään sotilas jäi saamatta uutta pukua".*) Pukutilanne parantui täten vähitellen.

Mainittakoon vielä, että sekä ratsuväki että jalkaväen päällystö oli hollantilaiseen tapaan ryhtynyt käyttämään tavallisesti hirvannahasta valmistettuja liivejä ja takkeja — nk költereitä. Nämä olivat vuosisadan alussa lyhyitä, mutta pitenevät, niinkuin muutkin takit, ulottuen vuosisadan lopulla aina polviin asti. Samanaikaisesti tehtiin myös housut kapeimmiksi joten lopulta vapauduttiin toistasataa vuotta kestäneestä leveälahkeisesta muodista.

Erityisen tunnusomaisena detaljina 1600-luvun sotilaspuvussa on vielä mainittava leveä kangasvyö, jota kannettiin vasemmalta olalta vinottain yli vartalon. Tämän väri valittiin määrättyjen sääntöjen mukaan. Meikäläisissä joukoissa lienee sininen, keltainen ja myös vihreä ollut tavallisin. Usein esitetään olettaus, että olkavyöt olisivat samaa väriä kuin joukko-osaston lippu. Jos näin on, voisimme olettaa, että esim Viipurin läänin ratsuväellä olisi 1660-luvulla ollut vihreät olkavyöt, koska kaikki heidän lippunsa näihin aikoihin olivat tämän väriset.

Kustaa II Adolfin alullepanema pyrkimys puvun yhtenäistämiseen rupesi vähitellen kantamaan hedelmiä. Ensimmäisen virallisen määräyksen lienee antanut Kaarle X Kustaa vuonna 1655. Tässä vahvistettiin kaikille vakinaisille rykmenteille omat pukuvärisä. Suomalaisten rykmenttien kohdalla mainittiin seuraavat värit.***) Pohjanmaan rykmentille siniset takit ja ruskeat housut, Porin rykmentille ja Hämeen rykmentille punaiset puvut sekä Viipurin jalkaväkirykmentille siniset puvut. Grottenfelt taas tietää kertoa että nk Viipurin rakuunat vuonna 1657 saivat punaiset puvut.

Ratkaiseva käänne sotilaspuvun historiassa tapahtuu kuitenkin vasta Kaarle XI noustua valtaistuimelle. Hänen asetuksissaan esimerkiksi vuosilta 1673, 1675 ja 1683 ei määrätä ainoastaan kunkin rykmentin pukuvärejä ja kuosia, vaan myös varsinkin viimeksimainitussa asetuksessa annetaan yksityiskohtaisiakin ohjeita pukujen eri osien kuten taskujen ja käänteiden muodosta. Tämän lisäksi ryhtyi hän myös ankariin toimenpiteisiin määräysten noudattamisen valvomiseksi. Täten syntyi lopulta Ruotsi-Suomen armeijan ensimmäinen sotilaspuku, nk karoliinipuku, joka pienehköjä muutoksia lukuunottamatta pysyi käytössä aina Kustaa III:n suureen pukureformiin asti vuonna 1778.

*) Jakobsson: Lantmilitär... beklädnad s. 386

**) Westman: Svenska Vapenhistoriska Sällskapet Arsskrift 1927—1928 s. 43

**) Wennstedt, Svenska standar och fanor 1654—86 Bilaga

*) Spak emt. s. 6

Pakinakilpailu

Kylkiraudan numerossa 4/61 julistettuun pakinakilpailuun lähetettiin viisi pakinaa. Toimituskunta piti määrää sangen vähäisenä palkintosumman suuruuden sekä jokaiselle tutun aiheen huomioon ottaren. Toisaalta voitiin olla tyytyväisiä siihen, että kaikki kirjoitukset osoitautuivat julkaisukelpoisiksi. Onhan lehdellemme turvattu nyt ainakin viiteen seuraavaan numeroon pakinat, joista on ollut valitettava puute.

Toimituskunta totesi kilpailuehdotuksia käsitellessään niiden olevan melkolailla samantasoisia. Kolmesta parhaasta päästiin kuitenkin helposti yksimielisyyteen. Tästä huolimatta haluttiin kuulla vielä asiantuntijan sana. Suomen Kirjallijaliiton puheenjohtaja everstiluutnantti Martti Santavuori suostui ystävällisesti antamaan kilpailuehdotuksista lausuntonsa. Hän päätyi periaatteessa samaan lopputulokseen, johon toimituskuntakin oli päätenyt.

Koska toiselle ja kolmannelle tilalle valittavat pakinat katsottiin samantasoisiksi, päätti Kadettikunnan hallitus yhdistää vastaavat palkinnot ja jakaa kaksi 10 000 mk stipendiä. Toimitusjohtaja Pasasen lahjoittama rahasumma päätettiin jakaa näin ollen seuraavasti

25.000 mk nimim Juhan Ville*) Kapri Heikki Pohjanpää PE

10.000 " " Sotapääsi " " "

10.000 " " Eeventti " Eero Hirvonen PohSavPr

Kylkiraudan toimituskunta kiittää kilpailuun osallistuneita paki-noitsijoita ja toivoo kirjoitusharrastuksen jatkuvan lehtemme hyväksi. Pakinan aiheita kurssi- sekä sen jälkeiseltä ajalta on varmasti riittävästi.

*) Oheisena julkaistu pakina.

Juhan Ville

Elävä ruumis

Tämä ei ole mikään modernisoitu kuvaus Tolstoin Fedjasta, vaan to-tuudellinen kertomus kaaderika-detti Lempon ihmeellisestä seikkaj-lusta, minkä paikkansapitävyydestä vastaavat koko hänen jalon kurs-sinsa kanssaveljet tasavallan eri joukko-osastoissa.

Kadetti Jussi Aukusti Lempo oli niitä ihmisiä, joka oli lukenut läksynsä hyvin ainakin siltä kohdoin, missä puhutaan kedon kukista ja taivaan linnuista. Hänen mentali-teetilleen ei sopinut surra huomis-päivän varjoja enempiä kuin valo-jakaan, hän eli rauhallisesti ja ke-veästi päivän ja illan kerrallaan silti unohtamatta koskaan aristo-kraattisen tyyntä esiintymistään ja hieman laahaavaa puhetyyliään, jotka molemmat olivat peräisin niiltä ajoilta, jolloin hänen hansa-laivastossa purjehtineet esi-isänsä asettuivat asumaan jonnekin Itä-Suomen kauppapaikkaan. Kun vielä lisäämme, että kadetti Lempon har-rastukset eivät lyöneet yksin peli-helvetin eikä kevytkenkäisten nais-ten kanssa, eihän toki, olihan hän-nen suonissaan — noblesse oblige — jotakin hannoverilais-hampuril-aista, joskaan ei täysiveristä, niin kuitenkin puhdasta hienostovertia, alkaakin kuvaus sankaristamme olla täydellinen.

Kuitenkin oli hänelläkin oma suuri heikkoutensa, sama kuin kuu-lulla kaimallaan Sandelsilla: noi-kuva voileipäpöytä ja hyvin väl-mistettu paisti erikoiskastikkeineen. Luulisi tämän kulinaristisen into-himon aiheuttaneen Lempon ruu-miinrakenteelle tuollaista pankin-johtajamaista — tai sanoisinko — huoltopääällikkömäistä pyylevyyttä, mutta kouluvuosina aloitettu ruu-miinkulttuuri oli onnistunut säilyt-tämään hänen vartalonsa vetreänä vielä kadettiaikaan. Tasapainossa fyysisen kehittyneisyyden kanssa oli hänelle siunattu lisäksi tarpeek-si riittoiset hengenlahjat. Tämä harvinainen kombinatio yhtyneenä vilkkauteen ja seurustelutaitoon takasi hänelle laajan ystäväpiirin niin korpuksessa kuin sen kävely-alueen ulkopuolellakin.

Niihin aikoihin arvonsa tunteva vanhempi kadettikurssi oli kesä-leirillä jossakin Keski-Suomessa. Läheinen pieni, mutta kesälläkin

vilkas sisämaankaupunki pystyi tarjoamaan kadeteille varsin terve-
tullutta vaihtelua, minkä Eros ja
Bacchus iltaisin soivat sodanjumala
Marsin rasittavan palveluksen jäl-
keen. "Kyllä kruunu huolen pojis-
taan" lauletaan tunnelmallisessa
marssilaulussa ja ikäänkuin tämän
väitteen paikkansapitävyyttä ko-
rostaakseen ja kadettien raha-asiat
tuntien oli jalomielinen instanssi
antanut luvan kuljettaa heidät pa-
rinkymmenen kilometrin matkan
autoilla kaupunkiin ja sieltä pois.
Tunnetulla supliikillaan oli kaa-
deri Lempo saanut puhuttua kom-
panianpäällikön ympäri, joka luke-
mattomien erilaatuisten syiden pe-
rusteella oli myöntänyt tälle yö-
loman. Lienee tarpeetonta enää
viitata Lempon edelläkerrottuihin
luonteenominaisuuksiin arvatak-
seen kuinka hän tämän kalliisti
ostetun vapautensa vietti. Tyy-
dymme vain mainitsemaan, että oli
paras rapuaika ja Lempojen laa-
jan suvun varakas jäsen jatkoi
kaupungissa esi-isien viitoittamaa
ammattia tekstiilituotteiden mer-
keissä. Sedällisen huolehtivainen
tarjoilu oli muodostunut ylenpäätti-
seksi eikä ollut ihme, että kadet-
timme viettikin yönsä vieraan-
varaisen isäntäväkensä hetekalla.

Mutta kaiken juhlan jälkeen tu-
lee aina arki, niinkuin kesää
seuraa syksy ja illoistakin iltaa har-
maa aamu. Kadetti Lempolle tämä
arkiaamu muodostui entistäkin ikä-
vämmäksi, sillä se tiesi palvelusta
ja työtä, ja tavallista selvemmin
hän totesi puheiden työn ilosta
olevan runoilijoiden hyminää, mikä
ei sovellu käytäntöön. Hyvästel-
tyään rakkaat sukulaisensa valituin
sanoin nousi eteen uusi pulma,
jota hän ei illan ihanuudessa ollut
lainkaan tullut ajatelleeksi: millä
lailla hän pääsisi nyt takaisin lei-
rille, kun huomasi nukkuneensa
liikaa. Leirin ohiajava linja-auto
oli jo puoli tuntia sitten lähtenyt
eikä toisista ollut tietoa. Unelmat
pirssiautosta tuntuivat rahatto-
masta kadetista suorastaan häpeäl-
liseltä rienaamiselta eikä niitä sitä
paitsi näin aikaisin näkynytäkään.
Hetken viivähti ruokoton ajatus
lomalta myöhästymisestä hänen
mielessään, mutta hän torjui sen
nopeasti vanhemman kadetin soti-
laallisella järjellä. Mitäpä muuta

kuin yrittää kävellä. Parempi se-
kin kuin seisoskella pikkukaupun-
gin puoliautiolla torilla ja taistella
loppuun asti myöhästymisen pe-
lossa. Tosin hän ei mitenkään
kävellä ehtisi palvelukseen, sillä
kello oli jo 6.30. Tunnin kuluttua
seisoisi kadettikomppania neliri-
vissä joko ilman kadetti Lempoa tai
täysilukuisena. Tämä koetteli mel-
kein hermoja, vaikka jokin vaisto
sanoi Lempolle, että hän onnis-
tuisi . . .

Ohi ajava hevospies toi hetkeksi
auringon ajatusten pilviselle tai-
vaalle, kunnes ilmeni, että "mä
käännyn jo kilometrin jälkeen
Penttilän taloon." "Mitäpä kilomet-
rin matkasta maalaisten kolisevilla
maitorattailla", ajatteli suurpiirtei-
nen Lempo.

"Kiroton kirottua tätä kuollutta
maankolkkaa, ei niin ristinsielua
näkyvissä; missä on nyt se ahkera
ja työteliäs kansa?" ajatteli kat-
kera Lempo. Aurinko lämmitti ja
olisi paistanut niin hyvien kuin
pahojenkin päälle, mutta kumpia-
kaan ei valitettavasti ollut näky-
vissä, oli vain yksinäinen kadetti
matkalla kohti tuntemattomuutta.
Parhaat ulosmenosaappaat muut-
tuivat tuossa tuokiossa harmaiksi
ja valkea kaulusvuori tuntui sisäl-
tävän muutamia litroja hikeä, jota
Lemmon suvulle ominainen kaula
purutti joka huokosestaan. Kun
ihminen on tuskaantunut, käy usein
niin, että hän vyöryttää syyn
onnettomuuteensa helposti muiden
syyttömien niskoille. Niinpä olisi
setä Lempokin varmaan harmista
punastunut, jos olisi kuullut katke-
ran sukulaispoikansa syytökset,
joita tämä hänelle puoliaäneen
heitti, hän kun ei muka ollut
herättänyt sankariamme ajoissa.
Siinä yksinpuhelussa saivat kau-
punki ja sen kelvoton liikennelai-
tos, pitäjä laiskoine talonjusse-
neen ja koko kirotun matoineen
maakunta kuulla kunniansa. Lempo
parka oli jo lopullisesti menettä
hermonsa . . .

Silloin kuului huminaa jostakin
Stakaa. Olisikohan se auto! Huo-
nompi Lempo tosin yritti syöttää
vielä ilkeää ajatusta, että näin retu-
peräisessä pitäjässä tuskin autoa
tunnetaankaan, mutta silloin kun-
non Lempo kuuli tarkoilla korvil-
laan moottorin äänen.

Jos tämä olisi opettavainen ker-
tomus, lopettaisimme sen tähän
mainitsemalla, että paha saa aina
palkkansa ja parempaa minäänsä
kuunnellut kadetti pääsi seitsemän
hengen Limousinella uljaasti lei-
rille, missä koulun johtaja toivotti
hänet tervetulleeksi ja ohjasi ka-
dettien muodostamaa miekkakujaa
hänet vuoteelle. Mutta mehän ker-
romme vain totuuden.

Nostaessaan kättään pysähdys-
merkiksi Lempo vasta totesi min-
käläinen moottoriajoneuvo sieltä
oli tulossa. Ymmärtäväinen ruu-
misautonkuljettaja — sillä sellai-
nen vaunu oli! — kuunteli hetken
kadetin sanatulvaa ja sanoi sitten:

"Jaa, kyllä mä ajan teirän lei-
rinne ohi, tarttee mennä hautajai-
siin toiseen pitäjään. Kyllä herra
voi mennä tonne taakse istuun, ei
siellä nyt ketään kaveria ole."

Ja luullen leikanneensa hyvänkin
vitsin kuljettaja nauroi kalman-
koleaa nauruaan, niinkuin ammat-
tikunnan tapa nähtävästi vaatii.

Takana ei tosiaankaan ollut "ka-
veria" enempiä kuin tyhjää
arkkuakaan, olipahan vain joukko
seppeleitä. Parhaat kukkalaitteet
lepäsivät kuljettajan vieressä etu-
istuimella. Miellyttävää ei ole
istua epämukavassa asennossa ruu-
miinkuljetusautossa, varsinkin kun
nenässä on tuntuvaan kukkien
tuoksuun ohella jokin epämääräinen,
sanolisinko piintynyt haju. Mutta
kiitollinen kadetti siunasi kuiten-
kin mielessään surevia omaisia,
jotka olivat älynneet järjestää hau-
tajaiset täksi arkipäiväksi ja omisti
osaaottavia ajatuksia tuntematto-
malle hyväntekijälleen.

Ja näin päättyi kaaderikadetti
Lempon onnistunut lomamatka.
Kun hän leirin portilla elävänä
ruumiina kömpi ulos ahtaasta ko-
pistaan, oli aamuvoimistelussa ol-
leelta joukkueelta pudota silmät
päästä. Mutta kadetti Lempo ei olisi
ollut vanhemman kurssin kadetti,
ellei hän kohteliaasti mutta ääni
väristen olisi kysynyt inhimilli-
seltä kuljettajaltaan maksua kyy-
distä. Nähtävästi tuntien sanan-
parren rahattomasta kadetista tämä
Kharon vastasi vain hirtehin
välke silmissään:

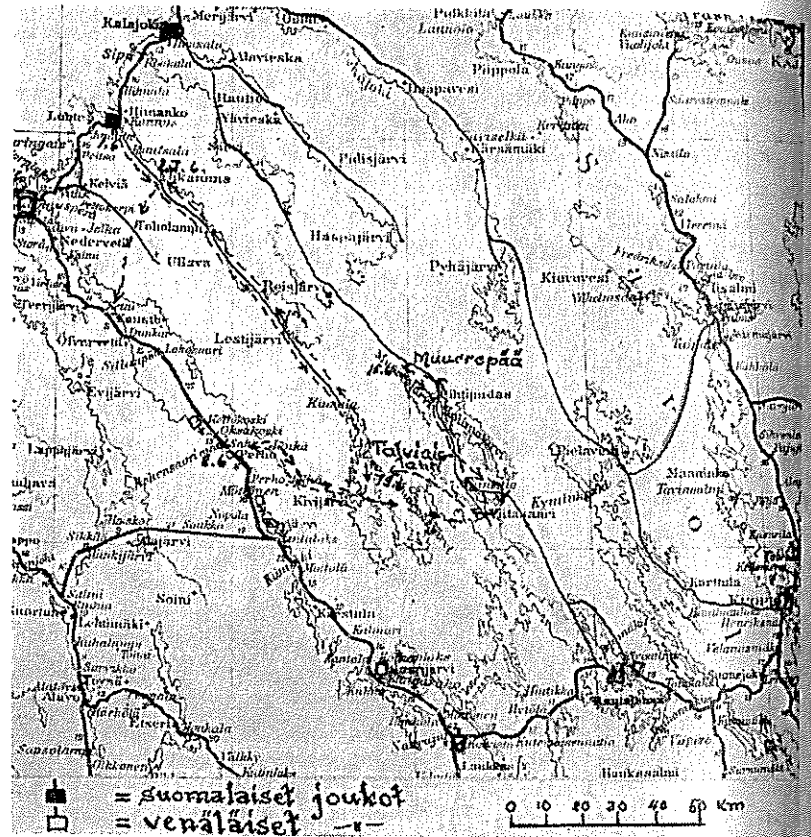
"Eivät ne ole minun kyydittäväni
ennenkään itse kyyenneet matkaansa
maksamaan!"

Majuri

U. Karhula

Majuri

Otto von Fieandt'in
partiomatka
Perhoon

Kartta 1

Kylkiraudassa n:o 3/61 ollut majuri Kalevi Kuuselan kirjoitus "Majuri Otto von Fieandt koukkaajana ja sissijohtajana Keski-Suomessa v 1808" antoi allekirjoittaneelle sysäyksen tutustua O von Fieandt'in johtamaan partiomatkaan Perhoon kesäkuussa 1808, kun kirjoittajalla samanaikaisesti sattui olemaan käytettävänä Ruotsin Pääesikunnan laatima ko retkeä melko tarkasti selostava teos.

Himangalla majailevan 3.Pr:n komentaja eversti H H Gripenberg lähetti 19. 5. Päämajalle suunnitelman kenr Rajevskin Kokkolasta Perhon kautta Jyväskylään kulkevan päähuoltotien varrella olevien elintarvikevarastojen hävittämisestä. Päämaja hyväksyi ehdotuksen ja sen suorittajaksi määrättiin Hämeenlinnan rykmentin majuri O H von Fieandt, ja hän sai käytettäväkseen 3 ups + 2 upseeritehtävissä olevaa aliupseeria ja n 200 miestä mainitun rykmentin toisesta pataljoonasta. Osastolle annettiin alkumatkan ajaksi vielä 8 kuormahevosta ajajineen sekä tuolloin niin tärkeä rumpali. Tehtävänä oli vallata Perhossa ja Lintulahdessa sijaitsevat vihollisen varastot sekä huoltotiellä tavatut elintarvikekolonnat. Oli kuljettava Viitasaaren kautta, siis ilmeisesti Kalajoelta Reijjärven ohi Viitasaarelle vievää vähäistä tietä. Ohjeessa korostettiin vielä joukon turvallisuutta.

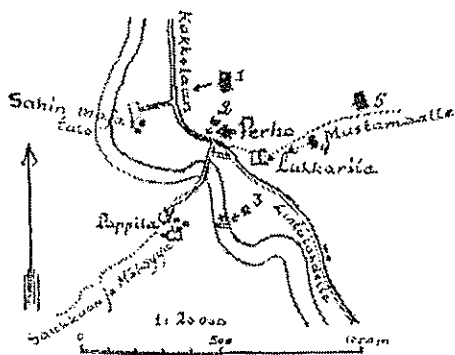
Tehtävän suoritettuaan oli osaston palattava Himangalle, mutta hätätilassa, jos paluutie Himangalle katkaistaisiin, saisi vetäytyä 5.Pr:n luo Kuopiota ja Iisalmea kohti.

Kesäkuun 1. pnä lähti Fieandt osastoineen Himangalta (kartta 1) ja marssi, toisin kuin ohjeessa määrättiin, lyhyempää Kannuksen, Tohollamin ja Lestijärven kautta vievää tietä Kivijärven pohjoispäässä sijaitsevaan Kinnulan kylään, jonne hän saapui noin 130 km marssin suorittaneena 4. pnä. Fieandt itse kiiruhti 12 miehen kanssa heti seuraavana yönä järvenrantoja marsien Kivijärven kirkolle. Matkaa kertyi yli 30 km kartasta mitattuna, joten suoritus kertoo 46-vuotiaan majurin esimerkillisen lujasta fyysisestä kunnosta. Osaston pääosa saapui veneillä samaan paikkaan seuraavana eli helluntaipäivänä. Kirkolle oli kutsuttu rahvas tekemään uskollisuuden valaa tsaarille, mutta siitä ei nyt sissien väliintulon takia tullutkaan mitään. Kapinamiehialan vallassa oleva rahvas oli muutenkin vastahakoinen vannomaan uskollisuudenvalaa, mikä olisi oikeutanut venäläiset kohtelemaan paikallista sissisotaa harrastavaa rahvasta kapinallisina ja heipottanut talonpoikien pakottamista suorittamaan venäläisten huoltokuljetuksia. Viimemainittu seikka aiheuttikin venäläisille paljon huolta. Talon-

pojat pakenivat taloistaan piilopirtteihin ja kuormahevosten puute uhkasi tukahduttaa armeijan huollon.

Sissit lähtivät Kivijärveltä 6. p:nä soutamaan Vuonomalahteen, josta marssivat polkuja pitkin soiden ja louhikoiden yli Jängän ja Jylhän talojen ohi lähellä Perhoa olevalle Mustamaalle, jossa lopullinen yllätysuunnitelma tehtiin. Johtaakseen venäläisten huomion pois Perhon hankkeesta lähetti Fieandt talonpoikia polttamaan maantiesilta Lokasaassa, Kiiminki—Möttönen ja Naarajärvi—Möttönen välillä, siis Perhon tiellä, josta ei Perhon välittömässä läheisyydessä. Niinkään Fieandt oli jo aikaisemmin lähettänyt talonpoikia tiedustelemaan kohdetta. Hänellä olikin tarkat tiedot Perhon tilanteesta sekä venäläisten liikenteestä ohi kulkevalla päähuoltotiellä. Saatujen tietojen mukaan Perhossa oli noin 100 Perman rykmentin miestä, jotka olivat majoittuneet (kartta 2) Sahin majataloon, pappilaan ja lukkarilaan. Talot olivat noin 500 m päässä toisistaan. Lisäksi saatiin tietää, että venäläiset pitivät vartioita vain majapaikoissaan. Perhosta oli äsken lähtenyt 90 husaaria ja 50 jalkaväen miestä Saarijärven suuntaan, mutta pohjoisesta odotettiin 350 venäläisen saapuvan Perhoon. Ne olivatkin jo ehtineet Kellokoskelle, joka oli n 15 km päässä Perhosta.

Perhon yllätkö 8. 6. 1808

Salite

■ Suomalaiset

□ Venäläiset

1. Väjn v. Fieandt ja 2 upseeri 100 miestä
2. Lippujunkkari Bökman ja 25 miestä
3. Väjn v. Fieandt ja 25 miestä
4. Lippujunkkari Weisman ja 50 miestä
5. Aliluutnantti Raucht ja 120—130 talonpoikaa

Kartta 2

Nämä tiedot aiheuttivat sen, että Fieandt päätti saavuttuaan 7. 6. iltana Mustamaalle ryhtyä välittömästi suorittamaan tehtävänsä. Noin klo 23 lähti hän talonpoikien opastamana äänettömästi kirkonkylää kohti. Vähän ennen tavoitetta jakoi hän voimansa neljään osaan. Pappilaa kohti eteni

25 miestä, osa väjn v Fieandin johdossa myllypadon yli ja osa kiertotietä kirkon pohjoispuolitse sekä lippujunkkari Bökmanin johdossa toiset 25 miestä suoraan maantiesillan yli. Itse osaston johtaja eteni kapt Boijerin ja ltn Dobbinin välittömässä johdossa olevan 100 miehen kanssa suoraan yli Sahin majataloa kohti, jossa venäläisten johtaja kapt Millikov majaili päävoiminaan. Loput osastosta lippujunkkari Weismanin johtamana piiloutui toistaiseksi lähestymistien varteen odottamaan tehtäväänä merkin saatuaan vallata lukkarin talo. Lopuksi aliluutnantti Rauchtilla oli komennossaan 120—130 talonpoikaa, jotka olivat varustautuneet kuorituilla seipäillä. Talonpoikien tuli harhauttaa ja hurraa-huudoin tulla hyökkäystä. Pappilasta kuuluva laukaus oli määrätty yhteiseksi hyökkäysmerkiksi.

Kello kolmen aikaan aamuyöllä ampui pappilan luona oleva venäläinen vartiomies hälytyslaukauksen, ja yleinen hyökkäys alkoi, josta tuli täydellinen yllätys venäläisille. Huomattuaan olevansa täysin saarrettuna päätti venäläisten päällikkö vajaan kymmenen minuutin laukaustenvaihdon jälkeen antautua. Tällöin päällikkö, 5 alipuseeria ja 81 miestä vangittiin. Aliluutnantti ja 4 miestä kaatui, 5 haavoittui. Vain kahden miehen onnistui pukeutumattomina pelastautua uimalla joen yli. Kaikki oli tapahtunut suunnitelmamukaisesti. Ainoastaan talonpoikien päällikkö valitti, että niin pian kuin alettiin ampua enemmän kuin puolet hänen joukostaan katosi. Tieto tuntuu liioitellulta, vaikka ottaisi huomioon kouluttamattomat vain seipäillä aseistautuneet talonpojat, joita kiinnisaatuina uhkasi ankara rangaistus. Varsinkin silloin, jos he olivat vanoneet uskollisuutta tsaarille.

Saaliiksi saatiin 100 muskettia ampumatarvikkeineen, 500 säkkiä kauraa, 50—60 säkkiä tattari-ryyniä ja 400 leiviskää lihaa, mikä kuitenkin oli kesäkuumalla pilaantunut. Fieandt antoi miestensä vaihtaa huonokuntoiset aseet ja varusteet ja jakoi heille niin paljon elintarvikkeita kuin mukana voitiin kuljettaa. Loput annettiin rahvaalle tai kätettiin metsään ja jo kello 6 oli kaikki käyttökelpoinen viety pois.

Ottaen huomioon Perhon molemmin puolin sijaitsevien vihollisjoukkojen läheisyyden lähti osasto vankeineen heti tämän jälkeen paluumatkalle samaa tietä kuin oli tullutkin. Viisi haavoittunutta ja kaksi lievästi sairasta vihollista jätettiin Perhoon. Osasto oli 9. 6. jälleen Kivijärven kirkolla, ja Fieandt lähetti suoritetusta yllätköstä selostuksen esimiehilleen. Fieandt katsoi, ettei paluumatkan jatkaminen Lestijärven—Ylikannuksen tietä tarjonnut riittävää turvallisuutta, jonka takia hän osaksi maitse jatkoi paluumatkaa itää kohti Muurujärven—Viitasaaren—Kolimajärven ja Pihtiputaan kautta Muurujärven pohjoispäässä olevaan Muurrepäähän, jonne sissit saapuivat n 130 km:n marssin jälkeen kesäkuun 15. p:nä.

Ilmeisesti Fieandt tällöin aikoi suorittaa paluumatkansa määrättyä tulotietä Reisjärven kautta edelleen Himangalle. Muurrepäässä sai Fieandt kuitenkin Päämajasta tiedon, että vihollinen oli jättänyt Kokkolan ja samalla käskyn yhtyä siellä pääarmeijaan. Mutta itsepäinen Fieandt ei marsinutkaan rannikolle vaan juuri päinvastaiseen suuntaan kaakkoisiin erämaihin, mistä oli tullutkin. Fieandt ei ole perustellut päätöstään, mutta ehkäpä hän alkoi suunnitella kotipaikkansa Saarijärven varastojen valtausta, mikä teko olisi epäilemättä hyvin sopinut yleistilanteeseen, mutta oli selvää kurittomuutta. (Mankell mainitsee kirjassaan Fieandtin saaneen käskyn Saarijärven varastojen hävittämisestä, mutta myöhäisempi virallinen historianteos ei yhdy käsitykseen.) Joka tapauksessa hän palasi osastoineen Pihtiputaan kautta Kyminkoskelle lähetettyään sitä ennen vankinsa 30 miehen vartioimana Pyhäjoelle. Kuultuaan Fahlanderin jättäneen Kivisalmen kääntyi Fieandt Kyminkoskelta länteen ja saapui Viitasaaren kirkonkylän kautta noin 90 km marssin jälkeen 19. 6. Talviaislahteen, jossa sai tietää Saarijärven olevan 400 miehen puolustaman. Fieandt mainitsee silloin pitäneensä tarkoituksettomana jatkaa Saarijärvelle vaan päätti palata tulotietään Kivijärven, Kinnulan, Lestijärven ja Toholammin kautta. Hän saapui yli 120 km marssittuaan 23.

pnä Kannukseen. Matkalla häneen liittyi Suomenlinnan varuskunnan varaväkeä, jotka hän aseisti. Kannuksesta Fieandt marssi erämaan läpi Kaustisiin ja oli pian jälleen Perhossa, jossa otti tulevan erillisosastonsa komentoonsa. Näin oli päättynyt lähes koko kesäkuun kestänyt noin 1000 km pituinen sissiretki, joka vaati suorittajiltaan kunnioitettavan määrän kestävyyttä, synnynnäisiä erämiestaitoja sekä rohkeutta.

Kenr I V Viljanen arvioi retken merkitystä Suomen Historian Käsikirjassa seuraavasti: "Perhon tapahtuma oli pisara, joka pani maljan vuotamaan yli reunojen. Kenr. Rajevski sai tietää, että yhdystie Kokkolasta Perhon kautta Jyväskylään, hänen päähuoltotiesä, oli katkennut. Rannikolla talonpojat olivat levottomia. Hän päätti ajoissa vetäytyä lähemmäs Lapualla olevaa varastoaan, jätti Kokkolan 14. 6. — — —"

Käytetyt lähteet:

- Arvi Korhonen: Suomen Historian Käsikirja I
 Erkki Osmonsalo: Suomen valloitus 1808
 Ruotsin Pääesikunta: Sveriges Krig Åren 1808 och 1809 III
 J Mankell: Finska Armeens och Finlands Krigshistorie II.

Tämä iloinen Esso-poika tunnetaan kaikkialla maailmassa. Kymmenissä maissa ja sadoissa suurkaupungeissa työskentelevät tuhansien mainosmiesten aivot jatkuvasti tämän viehättävän symbolin parissa. Toimistomme on iloinen voidessaan toimia eräänä rattaana siinä valtavassa koneistossa, jonka Esso eräänä maailman suurimmista öljy-yhtiöistä on luonut korkealuokkaisten öljytuotteittensa markkinoimiseksi.

OY SUOMEN ILMOITUSKESKUS

Kaapelinlaskualuksen potkurimoottorin roottori viimeisteltävänä Pitäjännämen tehtaalla.

Se alkoi tasavirtakoneesta ...

Kun Edison kahdeksan vuosikymmentä sitten rakensi ensimmäisen generaattorinsa se oli tasavirtakone.

Tasavirtakoneita olivat myös ensimmäiset Strömbergin valmistamat generaattorit ja moottorit 1890-luvulla. Mutta vasta vaihtovirran ja kolmivaihejärjestelmän käyttöön tulo teki mahdolliseksi sähköenergian siirtämisen pitkien matkojen päähän ja tasavirtakoneet jäivät taka-alalle.

Tasavirtakoneilla on kuitenkin useita erinomaisia ominaisuuksia, joita ei vaihtovirtakoneilla ole. Esim. jäänmurtaajien potkurikoneistoissa, vetureissa ja raitiovaunuissa ovat suuri vääntömomentti liikkeelle lähdeittäessä ja joustava ja taloudellinen nopeuden säätömahdollisuus laajoissa rajoissa arvokkaita ominaisuuksia.

Paperikoneiden käyttökoneistoissa ja monissa muissakin paperiteollisuuden käytössä on nopeuden joustavalla ja tarkalla säädöllä niin ikään suuri merkitys.

Strömberg on parin viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana valmistanut lukuisia tasavirtakoneita tällaisiin tarkoituksiin ja kehittänyt ne teknillisesti ja laadullisesti erittäin korkealle tasolle.

Seuraavat maininnat toimituksista ja tilauksista antanevat tässä vakuuttavan kuvan:

- 13 laivan dieselsähköisen potkurikoneiston generaattorit ja moottorit. Näistä 11 on jäänmurtaajia ja 2 kaapelinlaskualusta.
- Sähkökoneet ja kojeistot 20 paperikoneen käyttöä varten. Näistä on yli puolet ulkomailla.
- Sähkökoneistot 90 dieselsähköiseen veturiin ja yli sataan raitiovaunuun.

oy Strömberg Ab

Nyt tapahtuu keittiössä kertakaikkiaan käänne

— ja yllättävästi tutun perunan ansiosta! Mullistavat upeat keittiökoneet ja -kojeet eivät pysty tuomaan Teille vastaavaa yllätystä, helpotusta ja mielihyvää kuin vanha hyvä ystävämme peruna. Siinä on jotakin ainutlaatuaista! Ihastukaa Tekin!

Nyt perunaa
uudessa muodossa
päivän aterialle

Mielihyvää

Kaikkialla suuressa maailmassa ollaan samaa mieltä kuin meillä: perunasoseen eli perunavoin valmistamiseen kuluu liikaa aikaa. Nyt tämä este on poistettu, kun uuden menetelmän ansiosta perunavoita voidaan tehdä nykyaikaisella vauhdilla. Peruna on tehtaassa esikäsitelty MIELIHYVÄ-hiutaleiksi, joista Tekin voitte nyt saada todella hyvää perunavoita niin usein kuin haluatte.

Mielihyvää perunavoit

on aitoa, maukasta hiekkamaan perunaa. MIELIHYVÄ-hiutaleista Te saatte aina yhtä kuohkeata, raikkaan ja täyteläisen makuista perunavoitaa, jonka valmistamiseen kuluu vain vajaa kymmenesosa ajasta, minkä perunavoin valmistus vaati ennen.

Pyytäkää Tekin jo tänään kauppiailtanne paketti MIELIHYVÄ-perunavoihiutaleita. Siinä on kaksi 90 g:n pussia, kummassakin 3 henkilölle riittävä annos.

Hinta

135:-

RAISON TEHTAAT - POHJOLAN PERUNA OY, Vihanti

Uufispaloja

Egyptin laivastoa vahvennetaan

NL:n merivoimien komentajan laivastonamiiraali Gorschkowin vieraillessa viime vuoden loppulla Egyptissä lahjoitti hän Egyptille kolme nykyaikaista sukellusvenettä. Täten Egyptillä on jo käytössään 12 sukellusvenettä, kaksi 3000 tn Skory-luokan hävittäjää ja useita raivaajia, 26 torpedovenettä jne.

Ruotsin puolustusvoimien kehittämissuunnitelma

Tämän vuoden alussa esitteli kenraali Rapp hallitukselle Ruotsin puolustusvoimien kehittämissuunnitelman vuoteen 1970 saakka. Rahallisesti tulisivat kustannukset olemaan 3.7 miljard kruunua eli n 229,4 miljard mk. Tärkeimpinä kohteina kehittämissuunnitelmasta mainittakoon seuraavat

- perustetaan useita uusia prikaateja, joista pääosa sijoitetaan Pohjois-Ruotsiin, myös panssarijoukkoja lisätään,
- laivastoa laajennetaan erityisesti moottori-tykkiveneiden ja sukellusveneerijuntalusten määrää lisäämällä,
- suurimmat muutokset tulevat tapahtumaan ilmapuolustuksessa, jossa hävittäjälaivueet muutetaan vähitellen ohjusten torjuntalaivueiksi; ilmatorjuntajoukoille hankitaan "Bloodhound II" it-ohjuksia.

Puolustusvoimain komentaja on myös vaatinut hankittavaksi Ruotsille taktillisia ydinräjähteitä. Oma tutkimustoiminta olisi ainakin saatava tällä alalla viipymättä käyntiin. Ellei ydinasekielto tule voimaan tämän vuoden loppuun mennessä, saattaa olla, että Ruotsi aloittaa ydinaseistuksen kehittämisen.

Kuolan niemimaa — tärkeä sotilasalue

Ulkolaisten sotilasaikakauslehtien mukaan Kuolan niemimaasta ja Petsamon alueesta on tullut sotilaallisesti sangan merkittävä alue, jossa on mm noin kaksikymmentä lentotukikohtaa. Luostarin alueella lienee koko Pohjois-Venäjän suurin lentokenttä. Ohjustukikohtia on todettu olevan 22, joista suurin Alakurtissa. Muurmanskin alueella väitetään olevan yhteensä kahdeksan divisioonaa, jotka ovat saaneet arktisia olosuhteita vastaavan koulutuksen. Muistettaneen, että Muurmanskista on rakennettu rautatieyhteys Luostariin ja Petsamoon. Kantalahdesta rakennetaan Muurmanskiin kanavaa, jota pitkin voidaan siirtää mm Itämeren laivaston sukellusveneitä suoraan Pohjoiselle jäämerelle. Nykyisin kuuluu Jäämeren laivastoon 7 risteilijää, 40 hävittäjää ja 140 sukellusvenettä, jotka pääasiallisesti tukeutuvat Kuolan alueen tukikohtiin.

Syynä Kuolan alueen merkityksen lisääntymiseen on lähinnä se, että lentoreitit USA:n ja NL:n tärkeimpiin keskuksiin kulkevat tämän alueen yli ja Neuvostoliitolla on täältä vapaa pääsy meritse Atlantille.

Teknillistyminen vaatii lisää henkilöstöä

Länsi-Saksan ilmavoimien komentaja kenraali Kammhuber on maininnut eräässä kirjoituksessaan, että esim F-104 Starfighter hävittäjä vaatii huoltoaan varten taistelukäytössä 35 miestä teknillistä henkilökuntaa. Mikäli lennonjohto-, materiaalihuolto-, yleishuolto- ja muu tukihenkilöstö otetaan huomioon, kohoaa luku lähes 100:aan. Yhtä Nike Hercules-it-ohjusta kohti tarvitaan yli 50 miestä käyttöhenkilökuntaa.

Varsovan liiton sotilasmenot kasvavat

Vuoden 1962 tulo- ja menoarvioiden perusteella on todettu Neuvostoliiton sotilasmenojen kasvaneen 44,9 prosentilla edelliseen vuoteen nähden. Puolassa on korotus 16,1 %, Tšekkoslovakiassa 13,9 %, Unkarissa 18 % ja Romaniassa 13,8 %. Itä-Saksa ei ole antanut tietoja sotilasmenoistaan julkisuuteen.

USA:n puolustusmenot

Presidentti Kennedy on esittänyt USA:n kongressille hyväksyttäväksi varainhoitovuodeksi 1962/63 suurimmat sotilasmäärärahat mitä koskaan USA:ssa rauhanaikana on myönnetty. Yhteensä niiden määrä tulisi olemaan 52,69 miljard dollaria (16966 miljard mk). Tästä summasta on 15,36 miljard dollaria tarkoitettu varustuksen lisäämiseksi ja 6,6 miljard tutkimus- ja kokeilutoimintaan. Väestönsuojelu saa 350 miljard dollaria. Loput varat on tarkoitettu pääasiassa ylläpitokustannuksiin. Polaris-ohjuksilla varustettuja sukellusveneitä on tarkoitus rakentaa vuoden aikana nykyisen kuuden veneen lisäksi 8 kpl.

Omaltaatuista lentäjien värväystä

Kansallinen Kiina on keksinyt halvan tavan hankkia lentokone- ja lentäjätäydennystä. Se on luvannut nimittäin punaisen Kiinan lentäjille 26 kg kultaa jokaisesta Mig-15:stä, jonka he tuovat Formosalle. Äskettäin noudatti mm eräs nuori kiinalainen luutnantti kutsua ja ilmoittautui kansallisen Kiinan ilmavoimiin. — Kunhan ei kävisi niin, että luutnantti vie kullat ja paremman koneen jonkin ajan kuluttua entisille isännilleen.

Siperia—Neuvostoliiton "Sampo"

Neuvostoliiton luonnonantimista on Siperiassa

- 90 % vesivoimasta
- 90 % metalleista (rautamalmi pl)
- 80 % kivihiilestä
- 80 % peltomaasta
- 70 % metsistä
- 60 % rautamalmista

Näiden lisäksi on Siperiassa runsaasti myös kullaa ja öljyä. Näiden voimavarojen hyväksikäyttämiseksi kohoaa joka puolella Siperiaa uusia teollisuuskeskuksia.

Kuubaa aseistetaan

Amerikkalaisten tietojen mukaan on Kuuba saanut Neuvostoliitosta ja Tsekkoslovakiasta aseita seuraavasti: 600 psv:aa, 15000 pst-asetta, 5000 tykkiä ja kranaatinheitintä, 200000 konepistoolia, 100000 rynnäkkökivääriä, 90 Mig-15, 15 Mig-17 ja 19 Mig-19 hävittäjää.

USA:n ja NL:n strategisten lennostojen kalusto

USA

- 1000 B-74 pommikonetta, toimintasäde 3500 km
- 600 B-52 pommikonetta, toimintasäde 11000 km
(Näistä osalla on aseistuksena kaksi 25-megatonnin ydinpommia.)
- 30-40 B-58 pommikonetta, toimintasädettä ei ole ilmoitettu

NL

- 1000 TU-16 pommikonetta, toimintasäde 3500 km
- 70 TU-20 pommikonetta, toimintasäde 13000 km
- 120 4-moottorista pommikonetta, toimintasäde 11000 km
- eräitä USA:n B-58 tyyppiä vastaavia koneita.

Itämeren merivoimat

Pienellä Itämerellä purjehtii alla olevan taulukon mukaan melko kunnioitettava määrä sotaluksia

	Länsi-Saksa		Neuvostoliitto	Ruotsi
	Norja	Tanska	Itä-Saksa Puola	
Risteilijä	—	—	6	5
Hävittäjä	37	—	80	18
Sukellusvene	14	—	158	28
Sukellusvenehävittäjä ja raivaaja	107	—	497	61
Miinalaiva	6	—	1	3
Torpedovene	53	—	219	52
Varastoalus	4	—	5	—
Maihinnousualue	6	—	50	1

Kauko-ohjusten varustusjärjestelmä BMEWS

USA:n on täytynyt rakentaa eteentyönnetty tukkaverkko kauko-ohjusten havaitsemiseksi ajoissa. Järjestelmään kuuluu vain kolme tutka-asemaa Grönlannin Thulesissa, Alaskassa Clearissa ja Skotlannissa Fylingdalessa. Suurin tutka-asema on Thulesissa. Siihen kuuluu neljä antennirakennelmaa, jotka ovat 50 m korkuisia ja 120 m pituisia painoltaan kukin 1500 tn. Asemalla on 500 km sisäisiä kaapeleita. Tutka-asemien tehtävänä on todeta 3500 km etäisyydeltä lentävä ohjus ja erottaa se avaruusraketeista ja meteoriiteista. Sähkövoilla varustetut kolme asemaa ovat tulleet maksaamaan yli 320 miljard Smk. Tämä järjestelmä tullaan kuitenkin jo kolmen vuoden kuluttua korvaamaan Samos ja Midas tiedustelusatelliiteilla.

Sotilaskaskuja

EI OLLUT TUTTU

Kadettikoulu vietti 10-vuotisjuhlaansa 1929. Koulu oli järjestäytynyt Kaartin maneesiin.

Paraatia komensi ev Laatikainen koulun johtajan ominaisuudessa. Ennen Tasavallan Presidentin tuloa odotettiin puolustusministeriä, joka sitten saapuikin seurueineen. Kun Laatikainen huomasi ilmoittamisajan tulleen, hän korotti sotaäänensä, paljasti lyhyen miekkansa, joka oli kuin juustoveitsi, ja lähtiessään ilmoittamaan kysyi koulun upseereilta:

"Kuka noista nyt sitten on se puolustusministeri?"

(Laatikaisen yksinpuhelu kuului tietysti yli koko maneesin.)

SOTAMIEHEN TIE

Muutamaa vuotta ennen sotiamme pantiin Laatokan-Karjalassa toimeen suuret talvisotaharjoitukset, joita silloinen sotaväen päällikkö, kenrli Österman johti. Harjoituksen aikana hän liikkui ahkerasti maastossa, josta erään pelton laidassa komppaniansa komentopaikasta tapasi silloisen kapteeni Pärmin. Kenraali kyseli sellaisia kuin kenraalit kapteeneilta kyselevät, tiedusteli mm., että tietääkö kapteeni missä sen ja sen yksikön komentopaikka on. Saatuaan myöntävän vastauksen hän tiukkasi Pärmitä: "Mutta mistä sinne menee tie?" Tähän Pärmi (osoittaen kädellään poikki paksulumisen ja jäljettömän pellon): "Tuosta, herra kenraali."

Österman: "Vai tuosta! Eihän siinä ole jälkeäkään! Missä on tie?"

Pärmi: "Siinä! Se on sotamiehen tie, herra kenraali!"

Enempiä sanoja ei vaihdettu, ja tie löytyi neuvotusta paikasta.

YLENNYS VIIPYI

Kapt Pääkkönen odotti aikomaan kovasti ylennystä majuriksi. Hän oli teettänyt tässä mielessä jo valmiiksi uuden virkapuvunkin majurin arvomerkein varustettuna. Puku kunnostettiin aina vähän ennen joulukuun 6. päivää ja toukokuun 16. päivää, jotta se olisi heti valmiina päälle pantavaksi. Noina määräpäivinä totesi Pääkkönen kuitenkin sanomalehdistä, ettei hänen nimeään ollut ylennettyjen joukossa, jolloin hän valitteli: "Ihmeellistä. Ihmeellistä. Vakanssi on. Virkaikä on. Taitoa ja tarmoa on. Mutta korotusta ei vaan tule." — Tähän luetteloon lisäsivät virkatoverit vielä: "Ja puku on."

Tällaista oli ennen

Korkeimman Päällikön sotilasopetuslaitoksille vahvistamat säännöt koskien näiden laitosten oppilaiden käyntiä julkisissa huvipaikoissa, ravintoloissa jne (Liite kiertokirjeeseen sotilasopetuslaitoksille 1885 N:o 10).

"Kadettikoulujen oppilaiden (Hänen Majesteettinsa Paašhikaartin ja Suomen Kadettikoulun) sallitaan käydä Keisarillisissa teattereissa sirkuksissa, konserteissa ja julkisilla luennoilla vain täyskasvuisten sukulaisten ja läheisten tuttavien seurassa, minkä ohessa teattereissa kielletään ottamasta paikkoja nojatuoleista tai yleensä permannolta. Sirkuksissa sallitaan kadettien istua vain aitioissa (lukuunottamatta näyttämöä lähinnä olevia aitioita — barriereleger).

Sotakoulujen junkkareiden, samoin kuin Paašhikaartin ja Suomen Kadettikoulun erikoisluokkien oppilaiden sallitaan istua em paikoissa permannolla, ei kuitenkaan lähempänä kuin seitsemännen rivin nojatuoleissa, sekä aitioissa — ei alempana kuin toisella rivillä, lukuunottamatta niitä tapauksia, jolloin he ovat sukulaisten ja tuttavien seurassa, jolloin he voivat ottaa paikat myöskin alemmista aitioista. Sirkuksissa eivät nämkään oppilaat voi ottaa paikkoja näyttämöä lähinnä olevista aitioista.

Kadettikoulun oppilaiden sallitaan käydä ratsastuskilpailuissa ja kilpa-ajoissa raviradoilla, kuitenkin vain vanhempiensa seurassa, tai niiden henkilöiden seurassa, joiden huostaan heidät on uskottu loman ajaksi (tällöin heidän tulee istua vain aitioissa).

Kaikkien sotilasopetuslaitosten oppilaita kielletään

Toimitus on saanut entiseltä Haminan kadetilta majuri evp M Sawelalta v 1896 painetun silloisen venäläisen sotilasjohdon kiertokirjeen, jossa annetaan ohjeita kadettien käyttäytymisestä, pukeutumisesta, kunnianteosta sekä luvasta käydä erilaisissa huvipaikoissa ja julkisissa tilaisuuksissa. On todettava, että ohjeet ovat varsin pikkutarkkoja ja yksityiskohtaisia. Samalla on kuitenkin muistettava, että viime vuosisadan nuoremmat kadetit olivat kouluopojen iässä ja "säädyn mukainen käytös" myös siviilimaailmassa antoi selvästi näkyvät piirteet sen ajan julkiseen elämään.

Kiertokirje, joka on annettu ruotsiksi, sisältää paljon sellaista, josta voi sanoa, ettei "mitään uutta auringon alla". Seuraavassa on käännetty kiertokirjeen niitä kohtia, jotka nykyajan kadetista tai upseerista vaikuttavat huvittavilta ja ajan oloja kuvaavilta.

— konserttien tai teatteriesitysten yhteydessä käymästä taiteilijoiden huoneissa, samoin kuin seuraamasta heitä portaikkoihin tai sisäänkäytäviin, jotka on määrätty teatterihenkilökunnan käyttöön,

— oleskelemasta teatterien tarjoilu- ja tupakkahuoneissa,

— käymästä Pietarin kaupakujissa, majatalojen yksityishuoneissa, kabineteissa (chambres garnies), klubihuoneustoissa sekä siellä järjestetyissä tanssi- ja teatteriesityksissä,

— käymästä sellaisissa julkisissa huvitilaisuuksissa sekä kaupungeissa että maalla, joihin kannetaan sisäänpääsymaksu, sellaisilla luistinradoilla, joiden yhteyteen on järjestetty ravintola, naamiaisissa, julkisissa tanssiaisissa, viinikellareissa, ruokailupaikoissa, kahviloissa, konditorioissa, jotka samalla ovat ravintoloita, ruokaloissa, joissa myydään alkoholijuomia tai tarjotaan biljardipeliä yleisölle... jne

Samoin kielletään käymästä julkisissa kylvyissä, ratsastamasta kaupunkien kaduilla, torilla, kaupungin puutarhoissa ja julkisilla paikoilla. Yleisten luokkien oppilailta on tupakanpolto kielletty.

Erikoisluokkien oppilaat saavat ajaa raitiovaunuilla, mutta heidän on noustava ylös, jos joku upseeri astuu vaunuun ja annettava hänelle paikkansa, ja oppilas saa istua vain jos upseeri antaa hänelle siihen luvan.

Jos kadetti saa muistutuksen joltakin päälliköltä tai esimieheltä pitää hänen siitä kouluun saavuttuaan tehdä ilmoitus viipymättä päivistävälle upseerille.

P u k e u t u m i s e s t a

"Kadettien pitää, missä se vain on mahdollista, esiintyä siististi ja muodollisesti oikein puettuna, parta ajeltuna ja tukka lyhyeksi leikatuna. Saappaiden, nappien, solkien ja lakin vaakunnan tulee olla hyvin kiilloitettuja.

Kellon vitjoja ei saa pitää näkyvissä, eikä myöskään saa kantaa sormuksia. Silmälaseja saavat käyttää vain ne, joille koulun lääkäri on ne määrännyt. Sangattomien silmälasien (pince-nez) käyttö on kielletty."

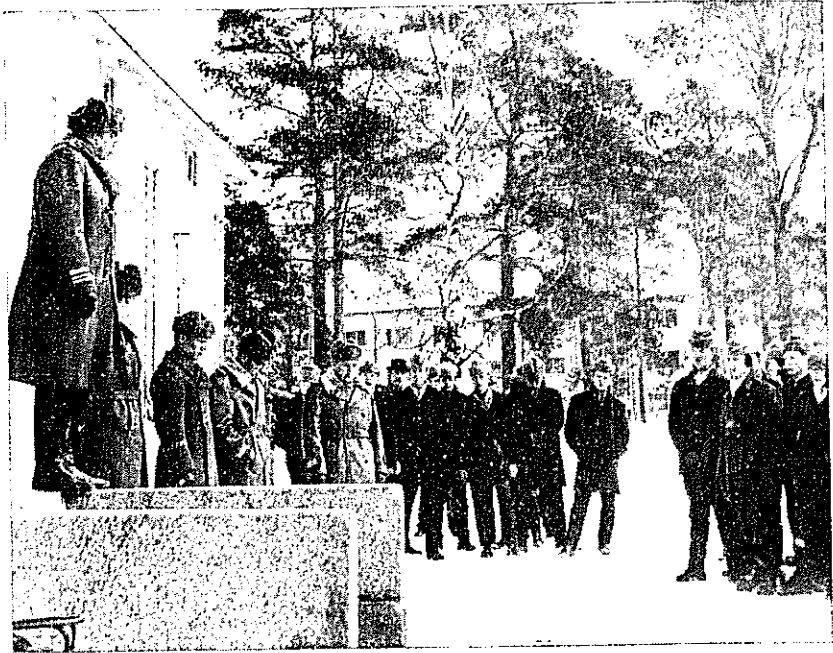
Tarkkoja määräyksiä on tämän jälkeen annettu päällysvaatteiden käytöstä Reaumurin lämpömittarin astemääriin kytkettynä, sekä siivuseen ja viitan ja muiden asusteiden käytöstä eri tilaisuuksissa kuten mm ehtoolisellakin.

K u n n i a n t e o s t a

Kunniantekoa koskevat määräykset ovat monessa suhteessa samoja suuntaviivoja noudattavia, joita nykyisinkin tervehtimisestä ja kunnianosoituksesta voimassa olevat määräykset edellyttävät. Muotoja on ollut vain runsaammin ja rintamakunniaa on harrastettu käännöksineen nykyistä enemmän. Eriasteisille esimiehille tehtiin "smirnaa" arvon korkeudesta riippuen eri tavoin. Niinpä rintamakunniaa tehtiin "Hänen Majesteetilleen Keisarille, Hänen Majesteetilleen Keisarinnalle, Suuriruhtinaalle ja Suuriruhtinattarelle, ulkomaisille hallitsijoille, jotka kantavat Majesteetin arvonimeä, heidän kruununperillisilleen, kaikille kenraaleille ja amiraaleille, koulun johtajalle, luokanvalvojalle ja komppanian päälliköille sekä paikallisen varuskunnan päälliköille."

Lutnantti
Timo Merjola

Ammatinvalinnan- ohjausta Oulun varuskunnassa

Evl T Linnala toivottaa pojat tervetulleiksi varuskuntaan

Maaliskuun 7. päivänä oli kolmisensataa Oulun ja sen ympäristön oppikoulujen viidennen luokan oppilasta opetusohjelmaan kuuluvan ammatinvalinnanohjauksen merkeissä tutustumassa Oulun varuskuntaan ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin tulevan elämänuran valinnassa. Oppilaista puolet tutustuivat Pohjanmaan Tykistörykmenttiin Oulun kasarmilla ja puolet Pohjan Prikaatiin Hiukkavaarassa.

Pohjanmaan Tykistörykmentin ohjelmaan kuului tykkien ja tykkikoulutuksen esittely ja reipas muodollinen tykkiharjoittelu, ajoneuvokaluston, viestimateriaalin ja aseiden esittely, tutustuminen majoitusoloihin ja Oulun Korjaamoon sekä elokuvan "Reserviupseerikoulu" esitys. Lopuksi oli kahvitilaisuus sotilaskodissa, jossa selvitettiin upseerin ja aliupseerin virat ja toimet ja niiden palkkaus.

Hiukkavaarassa koululaiset tutustuivat kasarmeihin, jalkaväen raskaaseen aseistukseen sekä uusiin aseisiin, radioihin ja pioneerikalustoon.

Pohjanmaan Tykistörykmentin toimesta tutustuminen em kohteisiin tapahtui ryhmittäin upseerin opastamana. Kussakin kohteessa oli oma esittelijä. Kohteelta toiselle siirryttiin etukäteen tehdyn minuuttiohjelman mukaisesti.

Koululaisten mielenkiinto esitetyihin asioihin oli ilahduttava. Erityisesti heitä kiinnostivat teknilliset erikoisuudet, kuten erikoisautot, tykin vetotraktorit ja aseet. Yksimielisen ihastuksen kohteeksi joutuivat myöskin tykkiharjoittelun reippaat ja "rämpäiset" suoritukset. Upseerin ja aliupseerin uraa selvitettiin rinnakkain eräiden yleisimpien siviiliammattien kanssa ja lisäksi sel-

vitettiin vaatimukset, koulutus ja ylenemismahdollisuudet.

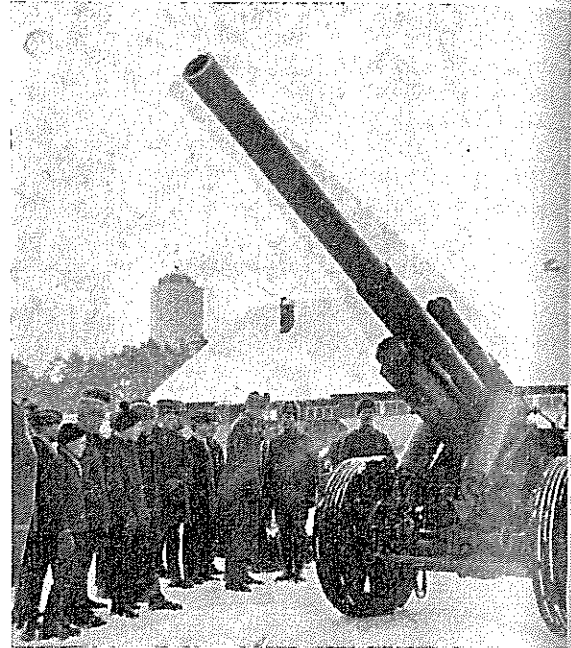
Tutustumisvierailu ja erityisesti kahvitilaisuuden aikana käyty keskustelu oppilaiden kanssa osoitti selvästi, ettei näin nopeasti suoritettu tutustuminen yksinään riitä luomaan tarpeellista kuvaa sotilaan ammatista. Olisi ehkä oikeaan osunut toimenpide puolustuslaitoksen taholta entistä aktiivisemmin lähestyä kouluja ja ammatinvalinnan ohjauksen merkeissä lähettää kouluihin esim esitelmäsiivojia, jotka selvittäisivät upseerin ja aliupseerin päivätyötä ja koulutusta em ammatteihin. Näitä esitelmiä ei pitäisi keskittää vain viidensien luokkien oppilaita käsitteviksi, koska nuori mies viidennellä luokalla useinkaan ei vielä pysty päättämään mikä on hänen tuleva ammatintensa. Viidenneltä luokalta aloitettu perusteellinen jatkuva valistustyö sotilasammattista selvittäisi viimeistään lukioluokkien aikana monelle, onko hän sopiva sotilaan ammattiin. Näiden esitelmien pitäjänä olisi käytettävä myöskin nuorempia upseereita, koska nuoren miehen on varmasti helpompaa päästä "lähelle" nuorta koululaista ja ehkä hän paremmin tajuaa mistä tämä on kiinnostunut.

Keskusteluissa oppilaat selvästi toivat esille sotilasammattin eräänä varjopuolena sen, että aina on joku ylempi, joka käskää. Keskusteluissa he kyllä sitten myönsivät, että siviilielämässäänkin on esimiehet, joskaan esimiehen ja alaisen suhde ei ole niin selvä. Tällaisessa keskustelussa olisi aina pyrittävä osoittamaan tämän selvän esimiesaseman edut: tehtävien täsmällinen määrääminen ja jakaminen eri henkilöille. Siviilimaailmassa monta kertaa kuulee mainintoja miten helposti sotaväessä

asioita järjestellään juuri selvien käskyvaltasuh-
teiden ansiosta. Varmasti on paljon ihmisiä, jotka
pitävät tästä, kunhan vain oikeassa hengessä
tutustuvat siihen.

Edellä mainituissa esitelmätilaisuuksissa olisi
vältettävä antamasta sellaista käsitystä, että puo-
lustuslaitos pyrkii saamaan palvelukseensa kaikki
halukkaat, sillä silloin halvennetaan sotilaan am-
mattia siviili-ihmisten silmissä. Sotilaan ammat-
tia esiteltäessä on pysyttävä totuuden ja asialli-
suuden pohjalla ja tuotava sen edut ja vaikeudet
esille. Tämä ura sopii vain reippaaseen elämän-
rytmiin ja ripeisiin otteisiin tottuneelle miehelle.
Sotilaan ammatti on työnsä puolesta koululaisille
outo, mutta useimpia kiinnostava ura. Riittävään
valistustyöhön nuorison johtamiseksi tälle alalle,
joka varmasti on eräs monipuolisimmista, on puo-
lustuslaitoksen henkilökunnan kohdistettava en-
tistä enemmän huomiota. Tällä tavoin nuori mies
saa leppoisasti ensimmäisen kosketuksen armei-
jaan. Varusmiespalveluksen alkaessa olisi suhtau-
tuminen tämän etukäteen tapahtuneen tutustu-
misen johdosta luonnollista. Hyvän upseeriston ja
aliupseeriston kasvattaminen on aloitettava jo
ennen asevelvollisuusajan alkamista. Oulun varus-
kunnassa järjestetty tilaisuus oli varmasti sekä
koulunsa lopettavalle keskikoululaiselle että lu-
kioon jatkavalle oivallinen vihje ammatin valin-

nassa ja mahdollisesti virike sotilasuralle antau-
tumiseen.

Nämä kiinnostavat jokaista poikaa

Ryhti

yllä
kelpaa kyllä

— sillä Ryhti-paita kestää
katseen ja vertailun

Kun hankitte paidan, hank-
kikaa aito Ryhti-paita — niin
ovat jo sadattuhannet teh-
neet.
Huomaatte heti, miksi tyy-
tyväisten Ryhti-miesten
luku kasvaa päivä päivältä.

1. §

Vuosikokous alkoi Kadettikunnan lipun sisäänmarssilla Helsingin vaivaskunnan soittokunnan soittaessa "Ateenalaisten laulua".

Tämän jälkeen Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri O Seeve lausui avaussanat toivottaen läsnäolleet kutsuvieraat ja vuosikokouksen osanottajat tervehdyspuheiksi. Avaussanoissaan hän lisäksi puhui lipun merkityksestä, Kadettikunnan toiminnan suunta- viivoista, jolloin on otettava huomioon, että 1/3 jäsenistä nykyisin on evp-upseereita sekä selosti lopuksi lähitulevaisuuden toimintasuunnitelmia.

Avaussanojen jälkeen ev N Simojoki piti perinteellisen rukousaktin.

Sitten seurasi tervehdyssähkeiden lähettäminen, jotka päätettiin lähettää

— Tasavallan Presidentille
— Puolustusministeri Lars Björkenheimille

— Jalkaväenkenraali S Simeliukselle

— Kenraalitar Anni Waldenille ja
— Everstinrouva Helvi Nurmioille
Vuosikokous valitsi seppeleenlaskijoiksi ev L Könösen, evl M Nevasaaren ja kapt N Lappalaisen, jotka välittömästi kävivät laskemassa seppeleet Suomen Marsalkan haudalle ja Hietaniemen sankarihaudalle.

Kenraalimajuri O Seeve ilmoitti, että Kultaiseen Kirjaan on merkitty seuraavien upseerien nimet:

Airila, Lauri Aarno, ylennetty kenraalimajuriksi 25. 3. 1960

Sotisaari, Lauri, ylennetty kenraalimajuriksi 25. 3. 1960

Ehrnrooth, Ernst Gustaf Waldemar, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 14

Harvila, Lauri Ilmari, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 15

Hautala, Yrjö Sakari, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 16

Kivikuru, Arto Sakari, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 17

Nevasaari, Niilo Matti, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 18

Rosenquist, Emil Arnold, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 19

Haapaniemi, Ahti Tapio, saanut 17. 3. 1961 Kadettikunnan ansiomerkin N:o 20

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön puolesta suoritti kenrl Kai Savonjousi säätiön myöntämien stipendien jaon. Niitä saivat: kommod Eino Pukkila 80.000:—, kirjasta "Taisteluhälytys, Suomen laivasto jatkosodassa"

ev A A Pönkänen 100.000:—, kirjasta "Tulivoima maarintaman taistelussa"

evl Joppe Karhunen 60.000:—, kirjasta "Syntiset satamat"

evl O Nuutilainen ja maj L Saresalo 200.000:— kirjasta "Nykyajan reservin upseeri ja aliupseeri" maj C-B J Petander 50.000:—, seitsemästä Suomen sotaa 1808—1809 käsittelevästä kirjoituksesta

maj M Kuosa 50.000:—, kirjasta "Kaasusuojelukoulu 1933—1952" ym maj M Juntto 10.000:—, kirjasta "Savitaipaleen Maamiesseura 60 vuotta"

ylil Pauli Hirvonen 50.000:—, kirjasta "Mitä—Missä—Milloin, nuorten ilmailukirja" sekä kirjasta "Mikko Nuoli, purjelentäjä"

Apurahoja:

kapt Tapani Suhonen 100.000:—, Ontelohanoksia koskevan tutkimuksen suorittamista varten

ylil I T Kare 90.000:—, Varusteiden hankintaan nyk 5-ottelua varten

Kadettikunnan lippu poistui.

Tämän jälkeen seurasi ylil evp, valtiot maisteri Urpo Ryönän-

Pöytäkirja Kadettikunta r.y:n vuosikokouksesta Helsingissä Katajanokan Upseerikerhossa 24. 3. 1962 alkaen klo 10.00. Läsnä oli 73 ja valtakirjoilla edustettuina 1237 eli yhteensä 1310 jäsentä. Kokouksen puheenjohtajina toimivat kenraalimajuri O Seeve ja eversti M Sisto, sihteerinä majuri P Ojanperä sekä pöytäkirjanpitäjinä kapteeniluutnantti R Waris ja luutnantti T S Sario.

kosken esitelmä aiheesta: Organisaatiotutkimus ja koulutus.

Seurasi kahvitauko.

2. §

Varsinaisen vuosikokouksen avasi Kadettikunnan puheenjohtaja kenrm O Seeve.

3. §

Vuosikokous todettiin sääntöjen mukaisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

4. §

Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin kenrm O Seeve ja ev M Sisto, sihteeriksi maj P Ojanperä, kaptl R Waris ja ltn T Sario, pöytäkirjan tarkastajiksi evl E Hirva ja kom E Pakkala sekä ääntenlaskijoiksi maj T Kullo, maj P Kosonen ja maj V Platan.

5. §

Käsiteltiin vuosikertomus toimintavuodelta 1961. Valtuuskunnan jäsenen ev Y Hautalan esityksestä hyväksyttiin vuosikertomus pienen korjauksen jälkeen.

6. §

Evl U K Lehtonen luki Kadettikunnan ja Kylkiraudan tilin-tarkastuskertomukset.

7. §

Ev V Vähätuvan esityksestä myönsi vuosikokous yksimielisesti hallitukselle tili- ja vastuuvapauden.

8. §

Evl M Nevasaari esitti, että hallituksen ehdotus vuoden 1962 toimintasuunnitelmaksi, joka oli etukäteen lähetetty piireihin, hyväksyttäisiin sellaisenaan. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin.

9. §

Ev L Könönen esitti hallituksen laatiman talousarvion vuodelle 1962 hyväksyttäväksi sellaisenaan. Kokous hyväksyi talousarvion.

Samalla vahvistettiin jäsenmaksuksi mk 500:— ja liittymismaksuksi mk 1.000:—, josta Kadettikunnalle tulee 500:— ja SMM-säätiölle 500:—. Koska liittymismaksu suoritetaan aivan vuoden lopussa, niin jäsenmaksu katsotaan vuoden 1963 jäsenmaksuksi ja säätiölahjoituksen antaneet nauttivat säätiön suomia etuja vuoden 1963 loppuun saakka.

10. §.

Kapt U Silventoinen se-
losti hallituksen suunnitelmaa Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toimintaperiaatteiden muuttamiseksi mainiten seuraavaa:

Kun Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö perustettiin vuonna 1952 päätettiin samalla, että säätiö antaa avustuksia (hautausavustuksia) ensisijaisesti säätiön toimintaa rahallisesti tukeneiden Kadettikunnan jäsenten omaisille. Tällä päätöksellä, niin välttämätön kuin se olikin säätiön pääoman kartuttamisen vuoksi, oli kauaskantoisena seurauksena se, että kaikki Kadettikunnan jäsenet eivät tulleet samaan asemaan säätiön suomiin etuihin nähden. Säätiön hallitus on jo usean vuoden ajan koettanut löytää sopivaa ratkaisua edellämaintun negatiivisen seikan poistamiseksi ja on päättänyt tehdä seuraavan ehdotuksen Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toiminnan muuttamiseksi:

1. Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toiminta muutetaan sellaiseksi, että kaikki Kadettikunnan jäsenet tulevat osallisiksi säätiön suomista eduista.
2. Säätiölahjoituksia ei enää kerätä Kadettikunnan jäseniltä, vaan sen sijaan korotetaan nykyinen jäsenmaksu vastaavalla summalla eli 1.000 markaksi. 60 vuotta täyttäneet jäsenet maksavat Kadettikunnalle kannatusmaksuna tai mikäli sääntöjä muutetaan jäsenmaksun osamaksuna entistä säätiölahjoitusta vastaavan osuuden. Kadettikunta tukee säätiön toimintaa sellaisella vuotuisella lahjoituksella, joka mahdollistaa säätiön jatkuvan toiminnan.

3. Jokaisen kuolleen Kadettikunnan jäsenen omaisille annetaan hautausavustus, jonka suuruus määritetään kutakin vuotta varten erikseen säätiön hallituksen laatimassa ja valtuuskunnan vahvistamassa talousarviossa. Tämän lisäksi määritetään myös sen lisäavustuksen suuruus, joka annetaan niiden kuolleiden jäsenten omaisille, jotka ovat vuosien 1953—1962 välisenä aikana lahjoituksillaan tukeneet säätiön toimintaa. (Esimerkki: Hautausavustuksen suuruudeksi voidaan tietynä vuotena päättää mk 50.000:— ja lisäavustuksen suuruudeksi mk 1.000:— kutakin vuosien 1953—1962 välisenä aikana annettua 500 markan suuruisia lahjoitusta kohti. Niinpä siis vuodesta 1953 lähtien säännöllisesti säätiön toimintaa lahjoituksillaan tukeneen jäsenen omaisille annetaan hautausavustuksena mk 50.000:— + 10.000:— = 60.000:—).

4. Uusi järjestelmä saatetaan voimaan 1. 1. 1963 alkaen.

Koska kuitenkin on kysymys asiasta, joka koskee jokaista Kadettikunnan jäsentä, suoritutti säätiön hallitus mielipidetutkimuksen viime vuoden lopulla. Mainittakoon, että vuonna 1960 oli Kadettikunnassa 2770 jäsentä, joista säätiön toimintaa tukeneita oli 1682 eli 60,7 %. Tämä piirien kirjallinen ja nimetön kysely antoi seuraavan tuloksen: Kyselyyn vastasi kaikkiaan 1.256 Kadettikunnan jäsentä ollen vastausprosentti 43,3 %. Vastanneista oli säätiön toimintaa tukeneita 962 jäsentä eli 76,6 % ja ei tukeneita 294 eli 23,4 %. Näin jälkeempinä asioita tarkastettaessa olisi ollut mielenkiintoista ja ehkä asialle myöskin eduksi sisällyttää kyselykaavakeeseen merkintä siitä, onko vastaaja vakinaisessa palveluksessa oleva tai evp-jäsen.

Aikaisemmin säätiön toimintaa lahjoituksilla säännöllisesti tukeneista vastasi kysymykseen: Haluatteko, että Kadettikunnan ja Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toiminta muutetaan

edellä esitetyn mukaiseksi? 835 henkilöä eli 86 % kyllä ja 127 henkilöä (14 %) ei.

Ja toimintaa ei tukeneista vastasi samaan kysymykseen 204 henkilöä eli 69 % kyllä ja 90 henkilöä (31 %) ei.

Niitä, jotka vastasivat edelliseen kysymyksen myönteisesti, pyydettiin lisäksi vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1) Hyväksytkö sen, että säätiölahjoituksia ei enää jäseniltä erikseen kerätä, vaan sen sijaan korotetaan nykyinen jäsenmaksu vastaavalla summalla eli 1.000 markaksi (joista 60 vuotta täyttäneet maksavat puolet), jotta Kadettikunta puolestaan pystyisi rahallisesti tukemaan säätiön toimintaa?

Tähän kysymykseen vastasi säätiön toimintaa aikaisemmin tukeneista 817 henkilöä eli 98 % kyllä ja 18 henkilöä (2 %) ei.

Ja toimintaa aikaisemmin ei tukeneista vastasi 171 henkilöä eli 97 % kyllä ja 6 henkilöä (3 %) ei.

2) Hyväksytkö sen, että kadettipupseeri, joka tähän asti ei ole säätiön toimintaa säännöllisesti rahallisesti tukenut, tulee säätiön suomiin etuihin nähden ilman lisämaksua samaan asemaan säätiölahjoituksia säännöllisesti antaneiden jäsenten kanssa?

Tähän kysymykseen vastasi säätiön toimintaa aikaisemmin tukeneista 475 henkilöä eli 57 % kyllä ja 360 henkilöä (43 %) ei.

Ja toimintaa ei tukeneista vastasi 149 henkilöä eli 84 % kyllä ja 28 henkilöä (16 %) ei.

Kuten tämän mielipidekyselyn tulokset osoittavat, oli jäsenistön kanta Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toiminnan muuttamiseksi edellä esitetyn mukaisesti täysin myönteinen, vaikkakaan asian suhteen ei oltu tehty mitään valmistavaa ja mielipiteitä muokkaavaa ennakkotyötä. Ainoa mahdollinen vastaus, joka voidaan asettaa keskustelun alaiseksi, on niiden lahjoituksillaan säätiön toimintaa tukeneiden kannanotto, jotka katsovat, etteivät ne, jotka eivät ole tähän saakka säännöllisesti rahallisesti tukeneet säätiön toimintaa, voi tulla säätiön suomiin etui-

hin nähden ilman lisämaksua saamaan asemaan säätiölle lahjoituksia antaneiden jäsenten kanssa.

Kuten jo edellä kävi esille on säätiön hallitus ottanut huomioon tämän kannanoton siten, että tehdyssä muutosehdotuksessa vuosien 53-62 välisenä aikana lahjoituksiltaan säätiön toimintaa tukeneet asetetaan sikäli erikoisasemaan, että he tulevat saamaan vuosittain laadittavan talousarvion puitteissa määräsuuruisen lisäavustuksen (hautausavustuksen).

Mahdollistuttaakseen Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toiminnan muuttamisen edellä esitetyn mukaiseksi, esittää Kadettikunnan hallitus, että Kadettikunnan vuosikokous vuonna 1962 tekisi seuraavan periaatepäätöksen, joka antaa uudelle hallitukselle mahdollisuuden rakentaa vuoden 1963 talousarvion jäsenmaksukorotuksineen edellä esitetyn mukaiseksi. Hallituksen toivoma periaatepäätös kuuluu seuraavasti: Kadettikunnan hallitus oikeutetaan ryhtymään toimenpiteisiin ja tarpeen vaatiessa sääntöjen muutoksiin, joiden mukaan Kadettikunta vuosittain tukee rahallisesti Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön toimintaa. Tämän mahdollistamiseksi korotetaan Kadettikunnan jäsenmaksua noin nykyistä säätiölahjoitusta vastaavalla summalla. Uusi järjestelmä astuu voimaan 1. 1. 1963 lähtien.

Evl Terä ja ev Laakso kannattivat hallituksen esitystä. Evl Hirva Helsingin kadettiisiin edustajana totesi, että yhdistetty jäsenmaksu ja säätiölahjoitus voi aiheuttaa

Kadettikunnasta eroamisista, mutta tästä huolimatta kannatti ehdotusta sen hyvien puolien vuoksi. Ev Hautala sanoi, että 100 %:sta ratkaisua ei koskaan löydetä, mutta nyt esitettyä ratkaisua on pidettävä onnistuneena. Maj Pertamo ilmoitti, että Upseerit evp-yhdistyksen piirissä on asiasta keskusteltu ja kannatti esitystä. Evl Vuori kannatti esitystä sanoen vanhemman kadettipolven varmasti suostuvan ehdotukseen siinäkin tapauksessa, että tähän mennessä annetuista lahjoituksista ei anneta hyvitystä.

Kokous kannatti yksimielisesti hallituksen tekemää esitystä ja päätettiin, että hallitus jatkaa toimintaa esittämällään tavalla.

11. §

Suoritettiin Kadettikunnan toimihenkilöiden vaalit.

Kadettikunnan valtuuskunnan tekemä esitys hyväksyttiin yksimielisesti. Valituiksi tulivat seuraavat upseerit:

Puheenjohtaja:

kenrm O Seeve

Varapuheenjohtaja:

ev M Sisto

Jäsenet:

ev B Backström

kom evp A Kivikuru

evl E Hirva

maj M Uotinen

maj I Tiainen

kapt N Lappalainen

kapt evp U Silventoinen

kapt „ A Euramo

Kadettikunnan valtuuskunnan kokoonpanoksi hyväksyttiin yksimielisesti evl Korpikosken tekemä esitys. Valituiksi tulivat:

Helsingissä olevat

kenrm G Ehrnrooth
ev J O Valtonen
ev S Liikkanen
evl evp U S Haahti
evl A Haapaniemi
maj evp E A Rosenquist
maj J Valtanen
kapt evp L Reunala

Maaseutujäsenet

ev L Könönen
ev V Vähätupa
ev evp Y Hautala
ev „ V Rommi
evl „ M Nevasaari
evl E Setälä
evl N Väänänen

Tilintarkastajiksi tulivat valituiksi

evl A E Ahola
evl evp U K Lehtonen
evl P K Heino
varalle:
maj K K Mäntylä
maj E U Seitola

12. §

Varsinaisten vuosikokousasioiden päätyttyä kiitti puheenjohtaja vuosikokouksen osanottajia yksimielisestä ja asiallisesta asioiden käsittelystä ja julisti vuosikokouksen päättyneeksi.

13. §

Ev Hautala kiitti puheenjohtajaa ja hallitusta hyvin valmistelusta ja läpiviedystä vuosikokouksesta.

14. §

Kokous päättyi klo 12.45.

Oy SAKO Ab

RIIHIMÄKI

Otsikkokuvassa merivoimiamme
uusi koululaiva

Matti Kurki

saapumassa kotivesille

„Muut asiat”

Mikkelin kaupungin vaakuna Kadettikoululle

14. 12. 61 oli Kadettikoululla Santahaminassa järjestetty tilaisuus, jossa Mikkelin kaupungin vaakunataulu luovutettiin Kadettikoululle. Kun tilaisuudessa läsnä ollut kadettijoukkue oli ilmoitettu Kadettikoulun johtajalle eversti B Backströmille, suoritti vaakunan luovuttamisen Mikkelin kaupungin puolesta everstiluutnantti evp Matti Nevasaari, joka luovutuspuheessaan selosti Mikkelin vaakunaan liittyviä marsalkan sauvojen ja IV lk:n vapaudenristin merkitystä Mikkelin kaupungille. Nämä tunnukset on Suomen Marsalkka suonut jatkosodan aikana vaakunaan liitettäväksi. Samalla hän lausui toivomuksen, että vaakuna sijoitettaisiin kadettikoulun Mikkeliluokan seinälle ja että tämä vaakuna osaltaan muistuttaisi koulun oppilaita siitä ajasta, jolloin Suomen Marsalkka kolmen eri sodan aikana johti maamme kohtaloita Mikkelissä sijaitsevasta päämajastaan.

Vaakunan vastaanotti Kadettikoulun johtaja eversti B Backström, joka esitti lämpimät kiitokset Mikkelin kaupungille Kadettikoululle osoitetusta huomaavaisuudesta.

Tämän jälkeen sijoitettiin vaakuna arvokkaalle paikalleen Mikkeliluokan seinälle.

M N

Hyvä Kadettivelji!

Sivulla 28 pykälässä 10 on Kadettikunnalla Sinun perheellesi tärkeitä asioita!

Kirjapalsta

Bent Jakobsen: ITSEPUOLUSTUS
(Borgens Forlag, Kööpenhamina 1962)

Kirja on tarkoitettu itsepuolustuksen opetukseen ja itseopiskeluun. Se käsittää 170 suurikokoista sivua ja yli 400 valokuvaa. Myös naisille soveltuvat itsepuolustuskeinot on kirjassa esitetty.

Esipuheessa kirjoittaja tarkastelee jo kauan tunnettujen itsepuolustusjärjestelmien (Jiu-jitsu ja Judo) peruspiirteitä ja kehittymistä nykyajan itsepuolustustaidoksi.

Kirjan mielenkiintoisesta sisällöstä mainittakoon: kaatumistekniikka, alkuasennot, otteet, vapautuminen, puolustautuminen otteita, lyöntejä, polkuja ja aseita vastaan sekä heittotekniikka.

Kukin itsepuolustustilanne on toiminnan eri vaiheita käsittelevien valokuvien avulla yksityiskohtaisesti selvitetty. Esimerkiksi puolustautuminen pistoolimiestä vastaan käsittää 15 sivua, joilla on yhteensä 38 valokuvaa.

Runsaan valokuva-aineistonsa ansiosta soveltuu kirja tanskankielisessä muodossa myös suomalaiselle lukijalle meillä olevien oppaiden täydennyksenä.

ES

Kadetti kurssien kuulumisia

40-vuotias 3. kadettikurssi

31. 3. 1962 tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun 3.kadettikurssi ylennettiin upseereiksi. 54:stä ylenetystä on jällellä vielä 26, joista 20 oli saapunut juhlimaan kurssin merkkipäivää.

Juhlapäivänä klo 15 kurssi kokoontui Hietaniemessä, missä laskettiin seppeleet Suomen Marsalkan haudalle sekä sankariristille. Illalla kokoonnuttiin ravintola Marskiin iltajuhlaan, jossa evl N Simonen lausui kurssitoverit rouvineen tervetulleiksi. Illallisen aikana ev K Rauramo aloitti puheensa muistosanoin vainajille esittäen sen jälkeen ajatuksia upseerinuran valinnasta itsenäisyytemme alkuvuosina ja nyt sekä totesi, että asevelvollisen nuorison kouluttaminen ja kasvatus on erityisesti nykypäivinä korkeavelvoitteinen tehtävä.

Ilta kului rattoisan seurustelun ja tanssin merkeissä, joita höysti evl A Vallan puhe naisille sekä maj V Ojanteen leikillinen puhe kurssin viimeisille, tänä vuonna 60 vuotta täyttäville, joille samalla luovutettiin kurssin plaketti.

Sunnuntaina 1. 4. kurssi vieraili Kadettikoulussa tutustuen olosuhteisiin, joissa nykyiset kadetit opintonsa suorittavat. Sankaritaulujen juurelle laskettiin kukkaset ja sen jälkeen nautitun lounaan aikana ev E Kuusela esitti 3.kadettikurssin tervehdyksen kadeteille.

Y A Haahti

Sisällysluettelo

	Sivu
Kadettikunnan toimintasuunnitelma v 1962	4
In Memoriam	5
Filmaisteri A Tienari: Katsaus teollisuuden sosiaalitoimintaan	6
Uusi puolustusministeri ja uudet kenraalit	9
Kadettikunta	10
Professori O Gripenberg: Suomalaisen sotilaan pukeutuminen 1600-luvulla	12
Parkinakilpailun tulokset	16
Juhan Ville: Elävä ruumis	16
Maj U Karhula: Majuri Otto von Fieandtin partiomatka Perhoon	18
Uutispaloja ja sotilaskaskuja	22
Tällaista oli ennen	24
Vuosikokouspöytäkirja	27
Kurssien kuulumisia	31

**NORDSTRÖM
VARUSTAMOT**

LOVIISA

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 55

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-os,
puh 625801/2231

Toimituskunta:

evl E Korpikoski (phj), maj:it P Ojanperä (siht),
J Valtanen, kapt:it N Lappalainen, A Pajunen
ja maist U Ryönänkoski

Toimitussihteeri: kapteeni N Lappalai-
nen, PEjärj-os, 625801/2286

Ilmoitukset:

— Tmi Helka Maula
— ilmoituspäällikkö S Sivula, Uudenmaank 23 A 7,
Helsinki, puh 35872

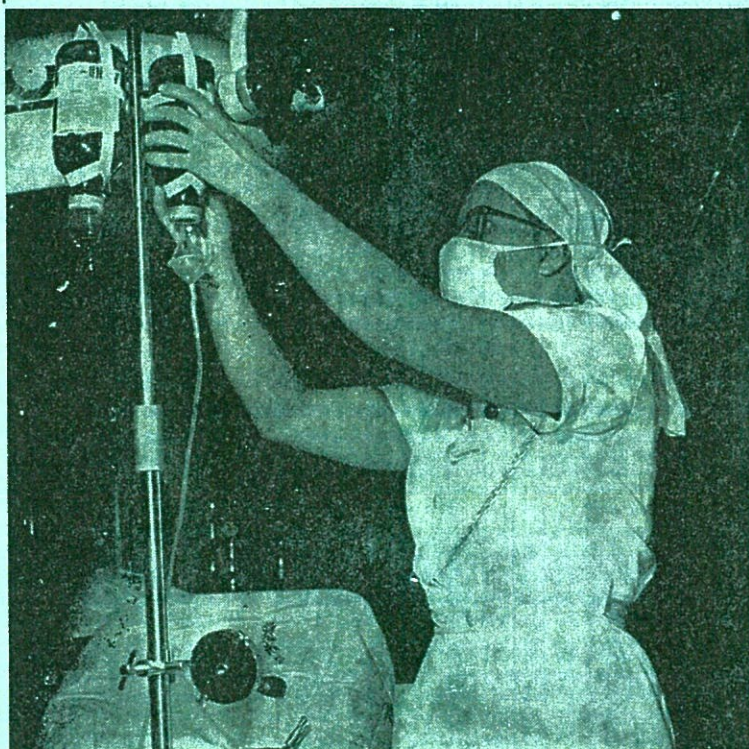
Taloudenhoito:

rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki,
12681/333

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2177 tai 57384

POSTISIIRTOTILI 30 909

VERENSIIRTOJA TARVITAAN

- ONNETTOMUUS-
TAPAUKSISSA
- LEIKKAUKSISSA
- SYNNYTYS-
VUODOISSA
- ERILAISTEN VERI-
TAUTIEN
HOIDOSSA

SINUA TARVITAAN

SILLÄ ILMAN TERVEIDEN VASTUUNTUN-
TOISTEN KANSALAISTEN APUA EI VEREN-
SIIRTOJA VOI ANTAA

SUOMEN PUNAISEN RISTIN VERIPALVELU